

Kayar

U saba fegbesaha

¹ Kai- nkāy ke n pai dye farfar, Yāhā ke wīi yar Yesu Crise na, tuu ke yar u tēntē- na. Koo kayar kē ke yrūhū le yaha saba nwo laam wo.

Yesu Crise u yāhāyīn tēnlēhē lēhē wāā, u n ba koo kai- yar ndoo Yesu tēntēle Nsān na. ² Ndoos Nsān tē kai- nkāy bye yāā, n ke tōr. Yāhā kaplān kē tē yrūhū yar saba nwo laam wo, ma suhu cīinde lii ne Yesu Crise le yar. ³ Kai- nkāy ke n pai dye, saba nwo koo wīi pāā. U kalfua tesē ke kaplān luhufa ne, pe ma pe troho tāhā ke yor wo, pe wīi n tāy. Ye sē yāā, le yale nō wa gē nō wa.

Syaha pe Yesu kāndeyārfa yawār kuasī ye

⁴ Ndoos Nsān kē tē syaha nge nō wāā Yesu kāndeyārfa yawār kuasī tii ye te ma Yasyi kāntraha na. Yāhā ke ke laantār yar ye na, ke maha ke yrīn wāā ye kē, koo gii ke pye le nii wa Yāhā, ma maha ma koo, ma maha ga nii yai tān koo. Tesē, pe Yāhā Yrā tēnlēhē kuasī mpāy pe ma ke nangbān niisayūhū yaha ye, pe pe laantār yar ye na, pe maha pe yrīn wāā ye kē. ⁵ Tesē, Yesu Crise wii ne u sron le Yāhā kapān wāpāā ne, woo ya maha kē u cāā yir gbā wo, ma nii yrān na u kuān ne, woo ya maha kē, u ma yīnfa bye yīn na; u u laantār yar ye na, u maha u yrīn wāā ye kē.

Wo ntāṅ dye Yesu Crise tāy; u wo tyīn yi kãã kapee- wāpyeṅ koho wo u ntāṅ kāmāy na, ⁶ woo kē u wo yee dye u yīnfā wo, ma wo ta wo n nii Yāhā tēntē-, ma nii tēn tē u Tuhufua Yāhā kē. U miingbāṅ ke yi, u maha fāngangbāṅ yāā, te n nii wākuayāā ma n pye te na ye! Amen, le nii ke syi!

⁷ -Ye yāṅ, u ma u n pai yāhāsyōr laam wo. Nawee- bye ga ba u yāā yīnde ne, tesē mpāy bya ne pe ba u kã fer. Driyē terfa bye ga ba pye miyāhā na woo wīi na. Āwā, amen, le nii ke syi!

⁸ Yīnfua Yāhā yee: «Ndoo kē ke Alefa tesē ke Womega ne, n pye kai- bye fegbesaha na, tesē ndoo kē n ga ba pye ke kai- bye kuasaha na.» Koo kē ke pye le nii wa Yāhā, ma maha ma koo, ma maha ga nii yai tāṅ koo. Koo kē ke ma tāṅ kai- bye fānga ne.

Yesu u ya yar Nsān na, u nayōr ne

⁹ Ndoo, ye Yesu kāndeyārwe Nsān kē. Too wāā le Yesu Crise kāmāy na, ta bya ma ye ne ke wāfāy na, n ma ye ne Yesu yīnfā na, n ma n nii plāhā le Yesu kānde wo ye ne. Pe ba ra yigi ga ta kāntraha gaa na, muhulangbāṅ ke gbey le, ke myaha Pamōsyi, ma yee n tee Yāhā kaplāṅ pāā nawee- ye, tesē cīinde lii ne Yesu Crise le yar.

¹⁰ Jimaasyi per gaa na, Yāhā Yrā Fānga ba ra laam yīi, ta n yīmbungbāṅ gaa luhu ra kur kue ye mii tūūtū dyaṅ. ¹¹ Le n ta pye ma yee: «Kainkāy taa n yāā, ke yrūhū saba laam wo, ma nō wāā Yesu kāndeyārfa yawār kuasīi nde wo, tii te ma Yefesyi wo, Semine wo, Pergam wo, Tadir wo, Sardi wo, Filahadi wo, Ladusyē ne.»

¹² Ta n wã klaha, ndoo ga yãñ yoo u n pãã ra ne, ma sãn naalor kuasĩ yãã. ¹³ Te telai wo, ta n nawee waa ter syi yãã. U ba nayrengbãñ le; sãn sapaha gaa pye u ntrañ na. ¹⁴ U yĩnyor ter pye wãfir kur dyañ, ma naa n yehe palpal sesantĩhĩ dyañ, u yĩmpe naa n yehe naa wãñ syi. ¹⁵ U tre naa n yehe mii ntẽn taa ter dyañ, pe te yẽy ntẽn wo, te n nder waha, pe n te dyoho. U yĩmbui tẽn pye mii langbãñ dyañ. ¹⁶ Yrompii kuasĩ pye u kãndigi koho wo, yũntrũhũ yẽr sũ gaa naa n yi u yẽ wo, te yẽr sũ ba dyoho yõ, u yĩntaha naa n yehe palpal mii yai wãñ syi dyañ ke dye yĩndai wo.

¹⁷ Tẽ u yãã, ta n too sãy u yaha ye mii n ku. U n u kãndigi koho taha ra na ma yee: «Ma'a n fya ye! Ndoos kẽ n ma kai- bye fegbesaha na, ndoo maha kẽ n ma kai- bye kuasaha na. ¹⁸ Ndoos kẽ yrã wããfua. N ba ku, yagaa n ma yrãñ na ta kuãñ ne, wãkuyãã wee ra na ye. N yia gbã na tesẽ le nakur klo yĩñfua ne. ¹⁹ Kai- nkãy taa n yãã yagaa, ke yrũhũ yaha! Yagaa kai- kẽ tesẽ nkãy ne ke n pai dye kur kue ye. ²⁰ Pe yrompii kuasĩ mii pe ma ra kãndigi koho wo, n ga pe yĩntaha tõr ma ye, tesẽ te sãn naalor kuasĩ yĩntaha bya ne, waa sẽ le cã yãã ye. Ke yĩntaha nge: Ke yrompii kuasĩ ngĩ, koo kẽ pe Yesu kãndeyãrfa yawãrfa kuasĩ yahaseefa, te sãn naalor kuasĩ -sẽ ne te yawãr teebehe kuasĩ.»

2

Yesu kaplãñ nkãy pãã Yefesy yawaãhãfa ye

¹ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Yefesyi wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma pe yrompii kuasī ne ta kāndigi koho laam wo, ma n yār te sān naalor kuasī telai wo, ta yē kaplāṅ ngī: ² Kayūhū nkāy tee pye, n ke cā, n ye tēn cā, tesē ye yii plāhā wāfāy gii wo, n le cā. N cā ma yee kapeepyefa wī sē n tāy ye ye ye. Mpāy pe wee Yesu tēnlēḥe ye, ma -sē n yee, a poo ma Yesu tēnlēḥe, ye pe yāṅ kayi ne, ma yāā kawarfuafa me pe ne. ³ N cā ye yii plāhā, ye wāfāy yāā ta myaha wī na, ye sē -sē fāy sya ye. ⁴ Ye wī lii le sē yai ra ye ye, loo ne ta ntāṅ sē dye ye tāy faale dyaṅ ye. ⁵ Tee lii tee pye, -ye ye laam too le na, -ye le sya, -tee le miy yaha, -tee naa kayūhū pye faale dyaṅ! Mii loo sē ne ye, n ga pa ye ye, n ba ye sān naaloho gbe kāā ke fla na. ⁶ Lii le -sē ma wāyī ye ye, loo ne nde: Mpāy pe n yee Niikluafa, pe pyer sē n tāy ye ye ye. Ta bya, pe pyer sē n tāy ra ye ye.

⁷ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!

Wii ma ba waha yia, ma kapee- wāpyeṅ miy yaha, n ga ba u ta u n waha naa pe katiyii di, mpāy pe yrā wāā nawee kē, Yāhā niisayūhū fla wo yāhāyīṅ na.»

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Semine yawāhāfa ye

⁸ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Semine wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma kai- bye fegbesaha na, ma maha ma kai- bye kuasaha na, ndoo wii n ba ku, ma ba yir gbã wo, ma nii yrãŋ na, ta yẽ kaplãŋ ngĩ: ⁹ N ye wãfã y cã, n cã ye ma nawãm, cĩinde -sẽ na ye ma nangbãm Yãhã ye. Mpãy pe wee cĩinde Yiifee- ye, ma nii Setane kãnde yawãhãfa, ma -sẽ n yee, a poo ma Yiifee-, pe wãpee nkãy pãã ye wĩ na, n ke cã. ¹⁰ Wãfã y gii ke n pai ye yãã, ye ma n fya ke na ye! Setane kē u n pai ta pe n mpãy yigi ye laam wo, pe pe tã nwompihi wo. Le ga nii wãtãnyãŋ ye ye, ye n wãfã yãã plii sēnsye. Ye ma sron̄ ma sya ga ku, n ga cĩinde yrã wãã ye kē. Yĩŋfua nkifai ga ta ye yĩy na.

¹¹ Yãhã Yrã le kaplãŋ nkãy pãã pe Yesu kãndeyãrfa yawãrfa ye, wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!

Wii ma ba waha yia, ma kapee- wãpyeŋ miy yaha, ufua saa maha ba ke tehe syãŋ gbã ku ye.»

Yesu kaplãŋ nkãy pãã Pergam yawãhãfa ye

¹² U n maha ra pye ma yee: «Mpãy pe ma Yesu kãndeyãrfa Pergam wo, le yrũhũ pe yawãhãfa yahaseefa ye ma yee:

Ndoo wii n ma ke yũntrũhũ yẽr sĩĩ ne te dyoho yõ, ta yẽ kaplãŋ ngĩ: ¹³ N cã ma yee ye ma klo lii wo, Setane niisangbãŋ kē ke fla ne. Ye pua yaha ra na, ye sē yi kãã ra kur ye ye. Ye fla gii ke nii Setane niisaha, pe ba Yãtipasyi boo ra wĩ na, woo wii u ba sron̄ ta kãnde wo. Loo naa bye ne, ye sē ba yi kãã ra kur ye koo cãã na ye.

14 Ye wĩ laa -sẽ ma le sã yai ra ye ye. Ye laam wo, mpãy tee ma pe faalefua Balaam kaklaha ter syi gbe. Faale na, Balaam naa Balaki klaha u Yiisrɛfa ta pe n dye kapee- wãpyeŋ wo, pe naa mparyaha kar kaa, pe naa tyatyãhã wũhũ pye. 15 Ye laam wo, mpãy ma koo syi dyaŋ, pe Niikluafa kaklaha ter syi gbe. 16 -Ye le cã ye le sya ke sã yõ ye, -tee ke miy yaha! Mii loo sã ne ye, n ga pa yagaa ye fla na, n ba pe kapeepyefa mii gbã ta yũnrũhũ gii ne ke ma ra yẽ wo.

17 Yãhã Yrã le kaplãŋ nkãy pãã pe Yesu kãndeyãrfa yawãrfa ye, wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!

Wii ma ba waha yia, ma kapee- wãpyeŋ miy yaha, yãhãyiŋ digi gii Yãhã ke gbihi ta yaha, n ga ba ke wãã ufua kã, tesẽ ntẽmbale ne wãfĩ, miifãŋ gaa ne ke yrũhũ ta le na. Waa ter saha koo miifãŋ nge cã, mii wii ya sã kã u loo ntẽmbale yãã ye.»

Yesu kaplãŋ nkãy pãã Tadir yawãhãfa ye

18 U n maha ra pye ma yee: «Mpãy pe ma Yesu kãndeyãrfa Tadir wo, le yrũhũ pe yawãhãfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma Yãhã Dya, ndoo wii ta yĩmpɛ n yehe palpal naa wãŋ syi dyaŋ, ta tre ne te n yehe palpal mii ntën taa ter dyaŋ, ta yẽ kaplãŋ ngĩ: 19 Kayũhũ nkãy tee n pye, n ke cã, n cã ye nampyeŋ- ntãŋ dye ye tãŋ, n cã ye n sron ye tën ne ra kã, n cã kaa sã yi n kãã ye wãplãhã na ye, n cã kaa n taha ye kayũhũ na plii wuhu na.

²⁰ Ye wĩĩ lii le sē yai ra ye ye, ye tee n luhu cɔɔ nwo ye pe n yee Syesahabɛ. U u ya ta Yāhā kaplāŋ n dye woo laam wo, ma -sē nii ra tēntē- wlaŋ u kaklaha ter ne, ma pe le tyatyāhā wāpyeŋ wo, tesē mpanyaha kar wākaa ne. ²¹ N tyii u na, ma yee u cā u le sya u yee u kapee-sē yō ye, u ke miy yaha; u sē -sē n kɛ u yi kãã u tyatyāhā wo ye. ²² -Ye yāŋ, n ga u sây fɛn kasây wāŋ gaa na, mpây pe tyatyāhā pye u ne, n ga fɛngbān taa taha pe na. Pe ma cā, ma yi kãã pe kapee- wāpyeŋ wo, loo ne. ²³ N ga ba u pii byɛ boo. Loo nde na, pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa byɛ ga cā pe yee, ndoo kē wii ne u nawee laam wūhū cā, ma maha u laanga wūhū cā. N ga ba ye nanem byɛ dāã kai- nkāy wĩĩ na tee n pye.

²⁴ Yii Tadir yawāhāfa mpây tee sē pua yaha ke kapee- wāpyeŋ kaklaha nge na ye, ke pyefa pe kai- nkāy yee Setane wūhū nkāy ke sē n yi gbaa na ye, ye sē ke yāã cā ye. N ga yii poo yar n yee, n saa laa taha ye na ye. ²⁵ Kayūhū nkāy tee n pye, -ye kuee koo wāpyeŋ ne ta n sya ba pa!

²⁶ Wii ma ba waha yia, ma kapee- wāpyeŋ miy yaha, ma n luhu ra ye ma sya ga waa u wāku na, n ga ba fānga wāã u kē, u n nii kāntrefa yīŋ na. ²⁷ U ga ba naa pe le u kānde wo fānga na, ntēn kãi ne. Mpây pe saa ba naa n luhu u ye ye, u ga ba naa pe yoho poor wān dyaŋ. Ta Tuhufua Yāhā u fānga gii wāã ra kē, koo syi fānga kē tē ga wāã u kē. ²⁸ N ga ba yīŋ yē yrompua wāã u kē.

²⁹ Yāhā Yrã le kaplāŋ nkāy pãã pe Yesu

kāndeyārfa yawāhāfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

3

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Sardi yawāhāfa ye

¹ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Sardi wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma pe Yāhā Yrā tēnlēhe kuasī ne, ma suhu pe yrompii kuasī ne, ta yē kapān nde: Kai- nkāy tee n pye, n ke cā. Pe n yee, a cīinde yrā ma ye ye, ye yawāhā fla wo. Cīinde -sē na le wee ye ye ye, ye ma nakur ne wācēṅ.

² Ya'a syi ye sā wāy ye, ye ma n faha yii na ye; mpāy pe wee nakur ne wācēṅ ye, ye ma syi poo bya n ba nii ke syi ye, -ye pe ta pe n cīinde yrā fānga yāā! Kai- nkāy tee n pye, n sē ke yāā ke sroṅ Yāhā ye ye. ³ Yāhā kaplāṅ nkāy tee luhu ma ke sya ye laam wo, -ye ye laam too ke na! -Ye ke le yaha ye laam wo, -tee ye kapee-wāpyeṅ miy yaha! Ye ma sā wāy ma faha yii na, n ga ba pa yuhu wāṅ syi dyaṅ, ye saa yi le cāṅ na ye, le n ye fe gbe. ⁴ Ye fla na Sardi wo, ye yawārfa mpāy ma pe sē pe ya wluhu koo kapee- ngī wāpyeṅ ne ye, ma nii gbegbe. Pe ga ba wāā naa n yār ra ne nayrefir ne. Pe yai te ne. ⁵ Wii ma ba waha yia, ma kapee- wāpyeṅ miy yaha, nayrefir ga ba le u na ke syi. N saa ba ufua myaha yi kāā u cīinde yrā yāāfa myar saba wo ye. N ga ba u myaha yee ta Tuhufua Yāhā yaha ye, tesē ke yāhāyīṅ tēnlēhe bye ne, n yee u ma ra wūū.

⁶ Yāhā Yrā le kaplāŋ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

Yesu kaplāŋ nkāy pāā Filahadi yawāhāfa ye

⁷ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Filahadi wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma Yāhā wūū, n maha ma cīnɔdefua, ndoo wii n ma faale Dawide yīnfar karndohopua ne, n ma nwonyē gii yār, waa saha ke tā ye, n ma kii tā, waa saha ke yār ye; ta yē kapān nde: ⁸ Kayūhū nkāy tee n pye, n ke cā. N cā ye fānga sē gboho ye, n cā ye sē faha ra kaplāŋ na ye, ye sē yi kāā ra kānde wo ye. N nwonyē gaa yār ye kē, ke wātāŋ fānga wee waa ye ye. ⁹ Setane yawāhāfa mpāy pe wee cīnde Yiifee- ye, ma nii kawar fua, a poo ma Yiifee-, n ga lii pye pe na le nde: N ga ba pe ta pe n ba kānklūy gbāā ye yaha ye fānga na, pe naa ye sey. Loo na, pe ga cā pe yee ye ntāŋ dye ra tāy. ¹⁰ Ta kaplāŋ nkāy ke n yee ta kāndeyārfa yai pe pe ya plāhā ra kānde wo, ye sē n faha ke na ye. Loo nde na, Yāhā ga ba driyēfa bye pye yāŋ fengbān tii ne, n ga ba ye yi kāā too fengbān nde wo. ¹¹ N ga pa yagaa. Ye ma kuee yii wāplāhā na, waa saa ba ye dāān sya kāā ye koho wo ye.

¹² Wii ma ba waha yia, ma kapee- wāpyeŋ miy yaha, n ga ba u ta tēmpuai wāŋ syi dyaŋ ta Tuhufua Yāhā kangbāŋ wo, u n kuee yai tāŋ Yāhā tāy ke fla na. N ga ba ta Tuhufua Yāhā myaha yrūhū u na, u n nii le kungbāy klofua

waa, loo lii le ma yāhāyīŋ Yurusalemfāŋ gii ke ma Yāhā wāŋ, ma n pai tege ba kāntraha na. N ga maha ba ta miifāŋ yrūhū u na, u n nii ra wūū.

¹³ Yāhā Yrā le kaplāŋ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!

Yesu kaplāŋ nkāy pāā Ladusyε yawāhāfa ye

¹⁴ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Ladusyε wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma u Amēn, ndoo wii n n sron cīinde le Yāhā kapān wāpāā ne, ndoo wii Yāhā kai- byε tāhā ta kāmāy na, ta yē kapān nde:

¹⁵ Kai- nkāy tee n pye, n ke cā. N cā ta wīī sē yīn ye laam wo ye, le sē maha war ye laam wo ye. N n traha ye ma yee ye saa yīn yōgōgō ta wīī na ye, ye -sē naa n yir puipui lawlaŋ wāŋ syi ta wīī na! ¹⁶ Tee nii kurkur, ye sē yīn ye, ye sē war ye, loo nde ga ta, ta n ye tu yi wāā ra yē wo! ¹⁷ Ye n yee, a yii ma kaicāfa, ma nii nangbām, ngaa wīī wee ye na ye. Ye sē -sē cā ma yee Yāhā ye ye wīī pee ye, ye ma fēnfa, ye ma nawām, fūū- me ye ne, kalen wee ye kadye na ye. ¹⁸ Loo ne n yee, -ye ba sān par ndoo ye, ye nii cīinde nangbām, sān tii te cāā yēy wa naa wo, ma nii gbegbe. -Ye ba nayrefir par ra ye, too ne cīinde kalen tii tee ga le paha tā ye kadyepua na, fyar saa ye yigi ye. -Ye ba cīinde yīmpε tyin par ra ye, -ye tuhu ye yīmpε na, loo na ye ga waha naa n yāŋ gbegbe. ¹⁹ Mpāy, pe ntāŋ dye ra tāy, pe ma tee pye, n ga sā pe

na, n pe pën. -Ye tetege le yii na Yâhã wũhũ kuε ye, -tee le sya ye cã ye kapee- sē yõ ye, ye ke miy yaha! ²⁰ -Ye yãŋ, n ma nwonyẽ na, ma kãanklihi gbã. Wii ma ra yĩmbui luhu, ma nwonyẽ yâr, n ga dye ufua nwoŋ wo, wo n wii wãã wo di.

²¹ Wii ma ba waha yia, ma kapee- wãpyeŋ miy yaha, n ga ba u ta u n nii yĩŋ na ra ne, mii ta wãŋ syi dyaŋ tē ba yia, ma ba nii yĩŋ na ta Tuhufua Yâhã ne, u nangbãŋ niisayũhũ wo.

²² Yâhã Yrã le kaplãŋ nkãy pãã pe Yesu kãndeyãrfa yawãrfa ye, wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!»

4

Yâhã nangbãŋ niisayũhũ, ke wãsey ne yãhãyĩŋ na

¹ Loo kur ye, ta n yee ndoo ga yãŋ, ma yãã nwonyẽ gaa ke yâr yaha yãhãyĩŋ na. Yĩmbui lii tē ba cãã luhu mii tũütũũ dyaŋ le n ba naa n pãã ra ne, le n maha ra pye ma yee: «Dugu ba nwo, ta n ba ma yar kai- nkãy ne, ke n pai dye kur kuε ye.»

² Le yalebya wo, Yâhã Yrã n ba ra laam yĩ. Ta n nangbãŋ niisayũhũ gaa yãã yãhãyĩŋ laam wo, Yâhã ba tege nii ke na. ³ Yâhã nayõr pye mii ntẽmbayõr raa dyaŋ te myar yaspe, sahaduan ne, kacãn wee te wãyεε palpãl na ye. Ke nangbãŋ niisayũhũ bya ba gbey klaha yãhãyĩŋ calele ne, le wãyõŋ pye mii ntẽmbeεε nkãy ter nayõr dyaŋ pe n yee yεmεrote, kacãn wee te wãyεε palpãl na ye. ⁴ Nangbãniisar gbey tesē wãy tesyar raa maha pye, te ba koo nangbãŋ

niisayũhũ nge gbey le. Too nangbãniisar nde wo, nanler gbey tesẽ wãy tesyar mpãy pye, te ba nii nayrefir ne te le, tesẽ yĩnfua sãn nkifaha ne te yĩy na. ⁵ Yãhã wãyεε kalkal naa n yi ke nangbãñ niisayũhũ fla wo, tesẽ yĩmbuhu nkãy ne, ma suhu yãhãgbãã tẽn ne. Ke nangbãñ niisayũhũ yaha ye, terbuhu kuasĩ raa ter pye te ba tar yaha. Too ne te ma pe Yãhã Yrã tẽnleεε kuasĩ. ⁶ Ke nangbãñ niisayũhũ fla na, ke fla kãntraha ma mii ntẽmblaha gaa ter dyañ pe n yee crisale. Ke ma yelyel sesantĩhĩ dyañ.

Ke nangbãñ niisayũhũ fla yahasee kuε ye, tesẽ ke nkur kuε ne, yãhãyĩñ yrãñ wãn taa ter ma, wãy tesyar. Te ma yĩmpe busãã ne teebeεε byε na yaha ye, kur kuε bya ne. ⁷ Ke wãcir jar tay, ke syãñ wuhu naampẽn tay, ke tãã wuhu ma nawee yĩntaha ne, ke resyar wuhu ma mii fle dyañ u yir ncaha ye. ⁸ Too yãhãyĩñ wãn wãy tesyar nde, te naney byε ma nkaasyir kãnkuay ne, te byε ma yĩmpe ne te teebeεε byε wo, te laha kuε ye, tesẽ te nkur kuε bya ne. Yalebyε, ke yai ke yĩmper, te ma te n yee:

«Wo Yĩnfua Yãhã kai- laha,
ma laha, ma laha.

Koo kē ke ma tãñ kai- byε fãnga ne,
koo gii ke pye ε nii wa Yãhã,
ma maha ma Yãhã,
ma maha ga nii yai tãñ koo.»

⁹ Koo gii ke nii ke nangbãñ niisayũhũ wo, koo kē ke ma yrãñ yalebyε, wãkuyãã wee ke na ye. Te yãhãyĩñ yrãñ wãn nde ga naa ke miingbãñ gboho, te maha naa ke miyyũhũ yee, te maha naa syaha wãã ke kē. ¹⁰ Loo yale laam wo, te nanler

gbey tesē wāy tesyar nde ga kǎnklūy gbǎǎ koo yaha ye, koo gii ke tege nii ke nangbǎŋ niisayūhū wo, koo gii ke ma yrāŋ yalebye, wākuyǎǎ wee ke na ye. Te nanler ga naa ke miingbǎŋ gboho, te te yīŋfua sǎn nkifaha miy ta ke nangbǎŋ niisayūhū yaha ye, te naa n yee:

¹¹ «Wo Yīŋfua Yǎhǎ,

ma yai ma miingbǎŋ n naa n gboho,
ma yai ma miyūhū n naa n yee,
ma yai ma pye kai- bye fāŋga ne.

Mboo kē taa kai- bye tāhǎ.

Le tāy ma ye, koo kē ma n te tāhǎ, te n nii.»

5

U Yǎhǎ Mbapēnge Yesu Crise tesē u saba ne

¹ Loo kur ye, ta n saba waa yǎǎ Yǎhǎ koho wo, ke ba u kur, ma maha yigi. Ke ba nii ke nangbǎŋ niisayūhū fla wo. U saba ba yrūhū laam wo tesē nkur kuε ne. Puhu kuasī raa pye u saba na, te ba u mar yigi. ² Ta n yǎhǎyīŋ tēnlɛɛ fāŋgafua waa yǎǎ, tuu le gbey pǎǎ fāŋga ne ma yee: «Yoo syi yai u te puhu kuǎ u u saba yār?» ³ Waa sē yǎǎ yǎhǎyīŋ na, tesē kǎntraha ne, tesē kǎntraha flǎhǎ tāy, wii syi u yai u saba wāyāryāŋ ne ye. ⁴ Tē yǎǎ waa wee wii syi u yai u saba wāyāryāŋ ne ye, ta n wūn gboho. ⁵ Te nanler neŋ gaa n ta pye ma yee: «Ma' a n naa n wūn ye; Yuda terfua wii u fāŋga ma jar wāŋ syi, woo wii u ma yīŋfua Dawide kur, u yia wa kai- na. Woo yai u te puhu kuasī kuǎ, u u saba yār.»

⁶ Ke nangbǎŋ niisayūhū nsoho wo, te yrāŋ wǎn wāy tesyar ne, te nanler ne, ta n Mbapēnge waa

yãã u yir yer. U pye mii pe ba u boo. U Mbapënge pye yĩhĩ kuasĩĩ ne, yĩmpɛ kuasĩĩ ne, too ne pe Yãhã Yrã tẽnlehe kuasĩĩ mpãy ne, pe pe lehe wãã kãntraha kur byɛ teebɛhe na. ⁷ Wii u ba tege nii ke nangbãŋ niisayũhũ wo, u Mbapënge n pa, ma ba u saba sya u kãndigi koho wo. ⁸ Tuu u saba sya wa, te yrãŋ wãn wãy tesyar, ma suhu te nanler gbey tesẽ wãy tesyar ne, te n kãnklũy gbãã u Mbapënge yaha ye. Te naney byɛ ba kornjongbãŋ maha yigi, tesẽ sãn crãŋ ne ke yĩĩ wusuna ne u n suhu. Woo wusuna naawur kẽ ke ma mii pe Yãhã nawee- Yãhã wãnar dyaŋ. ⁹ Te n nii yaanfãŋ le ma yee:

«Ma yai ma u saba gbe, ma te puhu kuã.

Mboo kẽ pe ba ma boo mpar draha wo.

Ma ntãŋ wãwoo kãmay na,

ma nawee- ter byɛ par sya Yãhã kẽ,

yor ter byɛ nawee- ne, kui byɛ nawee- ne,

tesẽ kãntre byɛ nawee- ne.

¹⁰ Ma pe ta pe n nii yĩŋfa,

ma nii tẽn tẽ wo Tuhufua Yãhã kẽ.

Pe ga ba nii yĩŋ na kãntraha na.»

¹¹ Ta n yee ndoo ga yãŋ, ma yãhãyĩŋ tẽnlehe busãã yãã, yẽ wee pe na ye. Ta n pe yĩmbuhu luhu. Pe ba ke nangbãŋ niisayũhũ gbey le, tesẽ te yrãŋ wãn ne, tesẽ te nanler ne. ¹² Pe n nii le gbey n pãã fãnga ne ma yee:

«U Yãhã Mbapënge wii u ba ku mpar draha wo, woo u yai u nii kai- byɛ yĩŋ na, u yai u nangbãŋ yãã, laantor ne, fãnga ne, nagboho ne, wãsey ne, miingbãŋ ne.»

13 Yāhā wātāhā wān tii bye te ma yāhāyīn na, kāntraha ne, kāntraha flāhā tāy, te muhulangbān laam wān ne, tesē teebehe bye wān ne, ta n luhu te bye te n pāā ma yee:

«Wii u tege nii ke nangbān niisayūhū wo,
 ma suhu u Mbapēnge ne,
 pe yai pe miingbān yāā,
 nagboho ne, wāsey ne, fānga ne,
 wākuayāā ma n pye te na ye.»

14 Te ba ke kaplān pāā wa, te yrān wān wāy resyar naa n yee: «Amēn, le nii ke syi!» Te nanler n kānklūy gbāā, ma Yāhā sey tesē u Mbapēnge ne.

6

Te puhu wūhū kuay wākuān

1 U Yāhā Mbapēnge tuu te puhu kuasī wācir kuā, ta n yee ndoo ga yān, ma luhu te yrān wān wāy tesyar neŋ gaa yīmbui ne mii yāhāgbāā tēn dyaŋ, ke n yee, pa! 2 Ta n yee ndoo ga yān, ma nsyān gaa yāā ke yi wāfī. Wii u ba dugu ke na, u pye sēntēn ne. Pe n yīnfua nkifai ter syi wāā u kē. U naa n yia kai- na. U n ta ter koo wāyian ne.

3 U n ke puhu syān wuhu kuā. Ta n luhu te yrān wān syān wuhu gaa ne ke yee, pa! 4 Nsyān gaa n yi, wāyāhā. Wii u ba dugu ke na, pe n fānga wāā u kē u yrīn gbe kāā kāntraha na, nawee- n pe ya tee naa n boo. Pe n yūntrūhū wātrūhū gaa wāā u kē.

5 U n ke puhu tāā wuhu kuā. Ta n luhu te yrān wān tāā wuhu gaa ne ke yee, pa! Ta n yee ndoo ga yān, ma yāā nsyān gaa yi wāwoho. Wii u ba

dugu ke na, u pye dir wādege wātān wāŋ ne u koho wo. ⁶ Te yrāŋ wān wāy tesyar nsoho wo, yīmbui laa n yee: «Yagaa, yīnkuai sekuiyī nen dir ne per neŋ tēn ne. Syε sekuyīhī tāā dir ne per neŋ tēn ne. Sēm- poo na defī ne, kaa saa taha te dir na ye.»

⁷ U Mbapēnge n ke puhu resyar wuhu kuā. Ta n luhu te yrāŋ wān tesyar wuhu ne ke yee, pa!
⁸ Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma yāā nsyāŋ gaa yi blem. Wii u ba dugu ke na, u myaha gbā, tesē u nakur klo yīŋfua ne u n taha u na. Pe n kāntraha la fle resyar, ma fānga wāā pe kē fla neŋ na, pe n waha naa nawee- boo yūntruē ne, fāāngbāŋ ne, yan ne, tesē waygapyār ne.

⁹ U n ke puhu bua wuhu kuā. Mpāy, pe bii pe boo le Yāhā kapān wāpāā wī na, tesē le Yesu kapāyī wāpāā wī ne kāntraha na, ta n pe yirfa yāā Yāhā diŋ yisaha fla flāhā tāy, kii ke ma yāhāyīŋ na. ¹⁰ Pe n tē sya fānga ne ma yee: «Yīŋfua Yāhā, ma kai- ma cīinde, ma maha laha. Ma ga ma- ma yaliile dye ma cā ba kāntrahafa sāhā, ma wo ntōr wāwoo kafuε yi pe na?» ¹¹ Pe n nayrefir wāā pe nanem byε kē. Pe n pe yar pe maha yalaale wūū pe nampyeŋ- bye yē n ba tā, pe nampyeŋ- mpāy pe ga ba boo pe wāŋ syi dyaŋ.

¹² U n ke puhu kuay wuhu kuā. Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma yāā kāntraha yehe, yai n wo degedege mii naankānwoho dyaŋ. Yroŋ n yrāhā, ma nii ntāŋ dyaŋ. ¹³ Ke yāhāyīŋ yrompii bye n tege too kāntraha na, mii katyipii dyaŋ teflahangbāŋ te sā cer. ¹⁴ Yāhāyīŋ n ter kāā mii

sabapaha dyaŋ pe kur kãã kafɛɛ wãŋ syi. Te yã, ma suhu kãntre rii ne muhulangbãŋ te gbey le, te bye n yũhũ kãã te niisar wo. ¹⁵ Pe kãntraha yĩŋfa woo, pe nangbãm woo, pe seraasyi yĩŋfa woo, pe walefa woo, pe fãngafa woo, pe yãmpa woo, mpãy pe wee yãmpa woo, pe bye n fã wũhũ yã nkuay wo, tesẽ yã ntẽmbangbãŋ nsoho wo. ¹⁶ Pe n nii n pãã te yã ne, tesẽ te ntẽmbangbãŋ ne ma yee: «-Ye too, -ye paha tã wo na, wii u ma ke nangbãŋ niisayũhũ wo, u ma n wo yãã yĩnde ne ye; woo tesẽ u Mbapẽnge ne, pe ncafũhũ ma n wo yãã ye. ¹⁷ Wo cã pe ncafũhũ perngbãŋ kẽ ke n; yoo ma u ga waha yi le wo?»

7

Yiisrefa nawee- nagbeetãã sãnsye syãm

¹ Loo kur ye, ta n yãhãŋ tẽnleɛ resyar mpãy yãã, pe ba yir yer ke kãntraha ndyeŋ resyar na. Pe ba ke kãntraha ndyeŋ resyar tefle resyar yigi yaha, teflaha ma n naa n fua kãntraha na, muhulangbãŋ na, tesẽ katyigi gaa gɛ na ye. ² Ta n maha yãhãŋ tẽnleɛ waa yãã, tuu dugu n gaha yainde dar kuɛ ye; Yãhã gii ke ma yrãŋ, ke puhu pye u ye tuu maha yigi. Fãnga ke ba wãã pe yãhãŋ tẽnleɛ resyar mpãy kẽ, pe kapee-pye kãntraha na, muhulangbãŋ ne, u nen n tẽ sya pe resyar ye ma yee: ³ «-Ye ma n kapee pye kãntraha na, muhulangbãŋ ne, katyir ne, mii wo sã puhu gbãã wa pe Yãhã nawee- bye wakuhu na ye.» ⁴ Mpãy bye puhu ba gbãã pe na, ta n pe yẽ luhu; Yiisre pii terfa wo, pe pye nawee-nagbeetãã sãnsye syãm.

⁵ Yuda terfa wo, pe pye nawee- nyerkuay
pe ba Yāhā puhu gbāã pe na.

Wurbāã terfa wo, pe pye nawee- nyerkuay.
Ngaade terfa wo, nawee- nyerkuay.

⁶ Yaser terfa wo, nawee- nyerkuay.

Nataale terfa wo, nawee- nyerkuay.

Manasye terfa wo, nawee- nyerkuay.

⁷ Syimu terfa wo, nawee- nyerkuay.

Lewi terfa wo, nawee- nyerkuay.

Yisasyar terfa wo, nawee- nyerkuay.

⁸ Sabuloho terfa wo, nawee- nyerkuay.

Yosefe terfa wo, nawee- nyerkuay.

Běsyame terfa wo, nawee- nyerkuay.

Pe ba Yāhā puhu gbāã poo mii bye na.

Nabuar raa Yāhā yaha ye

⁹ Loo kur ye, ta n yee ndoo ga yāñ, ma nabuar raa yāã, tii syi waa wee u ga waha te tōr ye. Kāntrɛ bye nawee- mpāy pye, nawee- ter bye mpāy pye, kui bye nawee- mpāy ne, yor ter bye nawee- mpāy ne. Pe ba yer ke niisayũhũ yaha ye, tesẽ u Yāhā Mbapěnge yaha ye. Pe ba nayrefir le, mpěñ kayay ne pe koho wo. ¹⁰ Pe n nii n tẽ fānga ne ma yee: «Wo Yāhā gii ke tege nii ke nangbāñ niisayũhũ wo, tesẽ u Yāhā Mbapěnge ne, poo me pe wo sya yaha.» ¹¹ Pe yāhāyĩñ tēnlɛɛ bye pye pe ba yer, ma ke nangbāñ niisayũhũ gbey le, tesẽ te nanler ne, te yrāñ wān wāy tesyar ne. Pe n kānklũy gbāã, pe yĩntar ne kāntraha na ke nangbāñ niisayũhũ yaha ye, ma nii Yāhā sey ¹² ma yee: «Amɛn, wo Yāhā ke miingbāñ yāã, wāsey ne, laantor ne, syaha ne, nagboho ne, ke

nii kai- bye yīŋ na, ke fānga yāã, wākuayāã ma n pye te na ye. Amen, le nii ke syi!»

¹³ Nandyaha neŋ gaa n kapān gbe ma ra pye ma yee: «Mpāy pe nayrefir le, mpāy me pe ne? Pe yir na, ma pa?» ¹⁴ Ta n u yě sya ma yee: «Ta yīŋfua, ma le cã.» Ke n ta pye ma yee: «Poo me pe yir fengbān wo, ma pa. Pe pe nayrengbāy yee, ma ga te flege u Yāhā Mbapēnge ntāŋ wo. ¹⁵ Loo ne, pe ma Yāhā nangbāŋ niisayūhū yaha ye, ma nii tēn tē ke kē, ke yai ke yīmper, ke niisaha fla na. Yāhā koo gii ke ma ke nangbāŋ niisayūhū wo, ke ga naa n paha pe na. ¹⁶ Fāã saa pe yigi yāã ye, loho fāã saa pe yigi yāã ye, yai saa pe suhu yāã ye, karwran taa ter saa pe yāã ye. ¹⁷ Ma sē yāã, u Mbapēnge wii u ma ke nangbāŋ niisayūhū telai wo, u ga naa n gaha pe ne pe disaha fla na, tesē plii tii fla na, te loho cīnde yrā wāã nawee kē. Yāhā ga maha pe yīntām tēn kāã pe kē.»

8

Ke puhu kuasī wuhu wākuāŋ

¹ U Mbapēnge tuu ke puhu kuasī wuhu kuā, yāhāyīŋ laam n nii seyī yalaale wo. ² Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma pe yāhāyīŋ tēnlehe kuasī yāã, pe ba yer Yāhā yaha ye. Pe n tūūtū kuasī wāã pe kē.

³ Yāhāyīŋ tēnlehe waa ter n pa, ma ba yer ke sān Yāhā diŋ yisaha yahasee ye, sān wusuna cī ne u koho wo. Pe n wusuna le u kē dege, u ga u suhu Yāhā kē pe Yāhā nawee- bye Yāhā wānar ne, ke Yāhā diŋ yisaha yīŋ na, ke ma ke nangbāŋ niisayūhū yaha ye. ⁴ Ke wusuna naawur n yir le

cīi wo u koho wo, pe Yāhā nawee- Yāhā wānar ne, ma dugu ga Yāhā yaha ye. ⁵ U n le wusuna sān cīi gbe, ma le yīi ke Yāhā diŋ yisaha fla naa ne, ma le miy yaha driyē kāntraha na. Pe n luhu gbleŋ nkāy ne, yāhāgbāā tēŋ ne, Yāhā wāyehē kalkal ne, kāntraha n yehē.

Te tūūtūū

⁶ Pe yāhāyīŋ tēnlehe kuasīi mpāy pe pye te tūūtūū kuasīi ne, pe n pe ya gbihī te wāwuu na.

⁷ U yāhāyīŋ tēnlehe wācir n u tūūtūū wuu. Sesantīhī ma suhu naa ne ke wlāhā ntōr ne, pe n too kaha woo driyē kāntraha na. Kāntraha wālaŋ fle tāā, ke fla neŋ n suhu. Katyir wālaŋ fle tāā, ke fla neŋ katyir n suhu, nyēpēn bye n suhu.

⁸ U yāhāyīŋ tēnlehe syāŋ wuhu n u tūūtūū wuu. Ngaa, mii yāŋ dyaŋ naa ke yigi tāŋ, ke n miy le wāā muhulangbāŋ laam wo. Ke muhulangbāŋ wālaŋ fle tāā, ke fla neŋ n wā klaha nii ntōr. ⁹ Yrāŋ wān tii bye te ma ke muhulangbāŋ wo, te wālaŋ fle tāā, fla neŋ wān n ku. Te salangbāy wālaŋ fle tāā, fla neŋ wān n pye klaha-.

¹⁰ U yāhāyīŋ tēnlehe tāā wuhu n u tūūtūū wuu. Yrompua wāngbāŋ gaa n yir yāhāyīŋ na, ma ba too. Naa pye u na mii terbui dyaŋ. Lafey wālaŋ fle tāā, u n too fla neŋ syi lafey na, tesē lor yisar ne. ¹¹ Woo yrompua myaha kasruhu. Te lor wālaŋ fle tāā, fla neŋ syi lor n wā klaha kasruhu. Nawee- busāā n te lor wo, ma ku. Te tee ba sruhu naa n ter.

¹² U yāhāyīŋ tēnlehe resyar wuhu n u tūūtūū wuu. Yai wālacer fle tāā, yroŋ wālacer fle tāā,

pe yrompii wālan fle tãã, too nde bye fle naney n wã klaha, ma nii wam. Yai yãhãcãã- wālan fle tãã, fla neŋ syi cãã n yi kãã. Kaa n yi kãã yĩmper cãã- na koo syi.

¹³ Ta n yee ndoo ga yãŋ, ma luhu fle waa ne tuu n yir yãhãyĩŋ laam wo, ma le gbey n pãã fãnga ne ma yee: «Kayĩhĩ ma, kayĩhĩ ma, kayĩhĩ ga kãntrahafa dye pe yãhãyĩŋ tẽnlehe tãã mpãy tũütũu wuuyale wo, poo pe n pai!»

9

¹ U yãhãyĩŋ tẽnlehe bua wuhu n u tũütũu wuu. Ta n yrompua waa yãã u too nii kãntraha na. Pe n kãntraha wuhungbãŋ yẽ karndohopua wãã u yrompua kẽ. ² U yrompua n ke wuhungbãŋ yẽ yãr. Naawur gaa n yi ke wuhungbãŋ wo mii naangbãŋ gaa naawur dyaŋ. Ke wuhungbãŋ naawur n ke yai wɔ tã, ma tefay bya wɔ. ³ Jĩmble raa n yi ke naawur laam wo, ma ke kãntraha bye gbe tã. Pe n fãnga gaa ter wãã te kẽ mii kãntraha sãnam fãnga ter syi dyaŋ. ⁴ Pe n te yar ma yee, te ma n kapee pye kãntraha nyẽ na tesẽ wãn tii bye ne te n fĩy, ma suhu katyir ne ye. Te naa kapee pye nawee- mpãy na Yãhã puhu sẽ gbãã pe wakuhu na ye. ⁵ Pe sẽ -sẽ pe wãboo fãnga wãã te kẽ ye, te naa kadye wãyaa ya taha pe na yrey bua nsoho wo; koo wãyaa gii te ga naa n taha nawee- na, ke ga pye mii sãnuẽ wãnoŋ wãyaa dyaŋ. ⁶ Too plii nde na nawee- ga ba naa gbã ke, pe saa ke yãã ye. Pe ga ba naa n ke pe ku, gbã -sẽ ga ba fã naa n dey pe na.

⁷ Too jĩmble nde ba nsyãy tay, nsyãy tii syi pe te gbihi naan wãmiy na. Te yĩy na nkifaha taa pye

mii sãn dyaŋ, te yĩntar pye mii nawee yĩntaha dyaŋ. ⁸ Te yĩnyor ba tyĩ mii ca yĩnyor dyaŋ, te nkãhã pye mii jar nkãhã dyaŋ. ⁹ Te pye mii ntën kalen dyaŋ te ntray na, te nkaasyir gbleŋ naa n yi mii naanmiy wootorngbãŋ dyaŋ, nsyãŋ buar ke tyĩn n gaha naan na. ¹⁰ Too jĩmble nde pye fĩhĩ ne te nanaha na mii sãnam dyaŋ. Te nanaha koo -sẽ kē ke ma fãnga ne, ma ga naa kapee- pye nawee- na yrey bua nsoho wo. ¹¹ Ke wuhungbãŋ sãndũpee woo u ma te yĩŋfua. Yeberε yor wo u myaha kē Abadãŋ, jrεke yor wo u myaha kē Apoloho, te yĩntaha kē wãpyeklahafua.

¹² Le kayĩhĩpee cir tεr. Loo kur ye, kayĩhĩpee-syãŋ kuee nantãŋ.

¹³ U yãhãŋ tēnlεε kuay wuhu n u tũütũ wuu. Ta n luhu yĩmbui laa ne, le yi ke sãn Yãhã diŋ yisaha yĩhĩ resyar fla wo, Yãhã yaha ye. ¹⁴ U yãhãŋ tēnlεε wii u pye u tũütũ ne, le yĩmbui n u pye ma yee: «Yãhãŋ tēnlεε resyar mpãŋ pe pua yaha lafengbãŋ nge tãŋ pe n yee Yefrahate, pe sãhã yaha.» ¹⁵ Poo yãhãŋ tēnlεε resyar mii ba cãã gbihi ta, ma yee loo dŷe nde ma ba nɔ, ke yroŋ ne, koo per ne, le yale ne cigege, pe boo driyēfa wo; driyēfa wãlaŋ flε tãã, pe fla neŋ nawee- boo. Pe n poo yãhãŋ tēnlεε resyar sãhã yaha. ¹⁶ Pe seraasyi nsyãŋ dugufa pye nawee- milyõ kurε; ta n pe yē luhu. ¹⁷ Ta wãytãã wo, ta n te nsyãŋ yãã tesē mpãŋ ne pe dugu te na. Pe ntray na pe naanmiy kalen pye wãŷεr naa dyaŋ, taa pye wãwɔr yãhãŋ wãŋ dyaŋ, taa pye nnan wãŋ dyaŋ. Te nsyãŋ yĩŋ pye mii jar yĩŋ dyaŋ. Naa naa n yi te yēŋ wo, naawur

ne naatarmiy ne. ¹⁸ Nawee- wālan̄ flɛ tãã, fla neŋ syi nawee- n ku ke naa koho wo, ke naawur ne, ke naatarmiy ne, too nde tii te naa n yi te nsyāy yēr wo. ¹⁹ Te nsyāy fānga pye te yēr na, te nanaha ne. Te nanaha pye mii nwɔr dyan̄ yīy ne, ma kapee- pye nawee- na too yīy ne. ²⁰ Nawee- mpāy kayīhī ngī sē pe boo ye, pe sē pe kapee- wāpyen̄ miy yaha ye. Pe sē tyii sândāpee wātēŋ na, tesē sān mpar wān ne, wargbe mpar wān ne, ntēn taa ter mpar wān ne, ntēmbar mpar wān ne, katyigi mpar wān ne ye, too rii te sē n yāŋ ye, te sē n luhu ye, te sē n yār ye. ²¹ Pe sē maha pe naboor miy yaha, pe tekāy ne, pe tyatyāhā ne, pe yuhur ne ye.

10

Yāhāyīŋ tēnlɛɛ waa sabalaale wāã Nsān kē

¹ Ta n yāhāyīŋ tēnlɛɛ fāngafua waa yāã, tuu yir yāhāyīŋ na ma tege n pai, yāhāsyōr ne te u gbey le. Yāhāyīŋ calɛle pye u yīŋ ncaha kuɛ ye. U yīntaha naa n yehe palpal yai dyan̄. U trɛ pye mii ntēn dyan̄ naa ne te na. ² Saba waa pye u koho wo, u sē ba u kur yigi ye. U n u kāndigi troho tāhā ta muhulangbāŋ yīŋ na, ma u kāman̄ troho tāhā ta kāntraha na. ³ U n tē sya fānga ne jar wāŋ syi dyan̄. Tuu tē sya ke syi, te yāhāgbāã tēŋ kuasī n u yē sya. ⁴ Te yāhāgbāã tēŋ kuasī te pāã wa, ta n yee ndoo ga te kaplāŋ yrūhū, ma luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīŋ na ma yee: «Te yāhāgbāã tēŋ kuasī te kaplāŋ nkāy pāã, ma'a n ke yrūhū ye, ke le yaha ma laam wo, waa ma n yi le cāŋ na ye!»

⁵ U yāhāyīn tēnlehe wii tē yāā u yir yer muhulangbān na, kāntraha ne, u n u kāndigi koho kuā yir yāhāyīn kue ye. ⁶ Yāhā gii ke ma yrān yalebye, wākuyāā wee ke na ye, koo gii ke yāhāyīn tāhā ke laam wān ne, kāntraha ne ke wān ne, muhulangbān ne ke laam wān ne, u yāhāyīn tēnlehe n koo myaha di, ma le pāā ke ye ma yee, yale laa saa maha kē taha ye, ⁷ a u yāhāyīn tēnlehe kuasī wuhu ma ba u tūūtū wuu, Yāhā wīi lii waa sē le cā ye, loo le ga pye. Loo ne ke bii le yar ke kaplān tōrfa na, poo mpāy pe pye ke tēntē-.

⁸ Yīmbui lii le ba yi yāhāyīn kue ye, ta n luhu le n maha pāā ra ne ma yee: «U yāhāyīn tēnlehe wii u yir yer muhulangbān yīn na, kāntraha ne, sabale ne u koho wo le sē kur ye, ka, ma ga le sya!» ⁹ Ta n ka u fla na, maa u pye u le sabale wāā ra kē. U n ta pye ma yee: «Sya le sabale ne, ma le di le wāā. Le ga naa n sruhu ma laha wo, ma yē -sē na, le ga pye sīsī sōr dyan.» ¹⁰ Ta n le sabale sya u yāhāyīn tēnlehe koho wo, ma le di le wāā. Ta yē na le pye sīsī mii sōr dyan. Tē le di le wāā wa, ta laha n yīi kasruhu ne. ¹¹ Loo kur ye, waa n ta pye ma yee: «Yāhā ga ba kai- nkāy pye kui buar nawee- wīi na, kāntrē buar nawee- wīi ne, yor ter busāā nawee- wīi ne, yīnfa busāā wīi ne, ke ga ba ke yar ma na. Ma yai ma koo bye yar nawee- na.»

11

Pe Yāhā kaplān tōrfa syām

¹ Waa n kipua kãi laa wãã ra kē, wātān wīi, ma ra pye ma yee: «Yir, ma ke Yāhā kangbāñ tān, ke Yāhā diñ yisaha fla ne, mpāy pe Yāhā sey ke fla na, pe tōr! ² -Taa -sē tyii ke Yāhā kangbāñ ndyin na, ma'a n ke tān ye! Koo wãã mpāy kē pe wee Yiifēe- ye, pe ga ba le Yāhā kungbāy tāhā pye klaha- yrey gbeesīi, tesē yrey sīi ne.

³ N ga fānga wãã pe kaplāñ tōrfa syām mii kē, pe n waha naa Yāhā kaplāñ pãã nawee- ye, plii yīikuay gbeetãã, wram nayrε ne pe le.»

⁴ Poo me te wolifye katyir sīi ne, poo maha me te naalor sīi ne. Poo me pe ma kãntraha Yīñfua Yāhā yaha ye. ⁵ Pe napīi- ma yee pe ga kapee pye pe na, naa ga yi pe yē wo, ke pe napīi- suhu boo. Mpāy pe n ke pe kapee pye pe na, pe ga poo syi gbā ku. ⁶ Fānga ma pe ye, pe n ga waha yāhāyīñ tã sesaha ma n too plii rii na pe Yāhā kaplāñ pãã nawee- ye ye, kaplāñ nkāy Yāhā ke le pe laam wo. Fānga maha ma pe ye, pe n ga waha lor wā klaha ntōr, tesē pe ta kayīhī ter byε n driyēfa dye yaliile ma tãy pe ye.

⁷ Pe ma ba ke Yāhā kaplāñ pãã wa nawee- ye, ke waygapyāhā wāñ gii ke ma ke wuhungbāñ wo, ke ga dugu yi ba naan cεr pe na, ke yia pe na, ke pe boo. ⁸ Pe nakur ga ba kuee le kungbāy nanihi fla wo, kungbāy nde le miipihī yi Sodō klo dyañ, Syipte kãntraha ne. Loo kungbāy ne, pe Yīñfua Yesu kuey mar boo le wo. ⁹ Kui byε nawee- mpāy, nawee- ter byε mpāy ne, yor ter byε nawee- mpāy ne, kãntrε ter byε nawee- mpāy ne, poo mii byε ga pe nakur yãã plii tãã nsoho wo gblihi ne, pe sye waa ma n te le ye. ¹⁰ Pe Yāhā kaplāñ

tõrfa syām mii ba ta kayĩhĩ busãã n driyẽfa dye. Pe wāku wĩ ga tǎy pe driyẽfa ye, le nuhu yigi pe kē, pe n sya kayũhũ pye naa n wãã pe ya kē.

¹¹ Te plii tǎã kur ye gblihi ne, Yǎhã n yrã tefay fua le wãã pe Yǎhã kaplǎŋ tõrfa syām mii nakur laam wo, pe n nii yrǎŋ na, ma yir. Nawee- mpāy pe pe yǎã yĩnde ne, pe n fya. ¹² Pe Yǎhã kaplǎŋ tõrfa syām n luhu yĩmbui laa ne, le yir yǎhãyiŋ na, ma pe pye ma yee: «-Ye dugu ba nwo!» Pe n dugu ga yǎhãyiŋ na te yǎhãsyõr wo. Pe napĩ- n pe yǎã. ¹³ Loo yale wo, kǎntraha n yehẽ fǎnga ne. Le klo wǎlacer flɛ sɛnsye, fla neŋ syi n too. Nawee- nyertǎã yĩlbua n kuee le wo. Nawee- mpāy pe sē yǎã ku ye, pe n fya, ma Yǎhã sey. ¹⁴ Le kayĩhĩpee syǎŋ wuhu tɛr. -Ye naa n yǎŋ, le tǎã wuhu ga dye yagaa!

Ke tũũtũũ kuasĩ wuhu

¹⁵ U yǎhãyiŋ tɛnlɛhɛ kuasĩ wuhu n u tũũtũũ wuu. Yĩmbuhu nkāy n yir fǎnga ne, yǎhãyiŋ na ma yee: «Yĩŋfua Yǎhã tesē ke Yĩndefua Crise ne, pe ma driyẽ yĩŋ na yagaa. Wākuayǎã saa pye pe yĩnfar na ye.» ¹⁶ Te nanlɛr gbey tesē wāy tesyar tii te ba nii pe nangbāniisar wo Yǎhã yaha ye, te n too kǎnklũy na, ma yĩntaha gbǎã kǎntraha na, ma Yǎhã sey ma yee:

¹⁷ «Wo syaha wǎã ma kē Yĩŋfua Yǎhã. Mboo kē taa ma tǎŋ kai- byɛ fǎnga ne. Ma ma Yǎhã, ma pye ɛ nii wa Yǎhã. Taa tɛn tɛ ma fǎngangbǎŋ ne, taa nii yĩnfar na, wo syaha wǎã ma kē loo wĩ na.

¹⁸ Kǎntrefa ba pe laam war ma ne. Yagaa mboo -sē kē pe wĩ ncafũhũ yigi ma kē.

Mpây pe ku wa, le yale nɔ ma pe sãhã.
 Le yale nɔ ma dããn wãã ma kaplan̄ tɔrfa kē,
     poo mpây pe ma ma tēntē-
 Le yale nɔ ma dããn wãã ma nawee- kē,
     mpây ne pe ma miingbãñ gboho,
     pe kicar, pe wãɛ ne.
 Mpây pe -sē kãntraha kai- pye naa n klaha-
     le yale nɔ ma pe wĩ pye klaha- tãñ.»

¹⁹ Loo kur ye, ke yãhãyĩñ Yãhã kangbãñ n yãr,
 Yãhã naambiyãr kluhu n yãã ke Yãhã kangbãñ
 wo. Yãhã wãyɛɛ pye, gbleñ ne, yãhãgbãã miy
 ne, kãntraha wãyɛɛ ne, sesantĩhĩ n too fãnga
 ne.

12

U cɔɔ, tesē ke nwɔngbãñ wãtrũhũ ne

¹ Kayar wĩ laa n yi yãhãyĩñ wo, wãngbãy! Le
 pye cɔɔ waa, yai u maha tã, yron̄ ne u trɛ tãã ye.
 Yĩñfua nkifai laa pye u cɔɔ yĩñ na, le pye yrompii
 sēnsye syãm ne. ² U cɔɔ pye lai ne, ma naa n kui.
 Le ba u yigi, ma naa u yaa.

³ Kayar wĩ laa ter n maha yi yãhãyĩñ na. Loo
 pye nwɔngbãñ gaa wãtrũhũ, ke pye wãyãhã naa
 dyañ. Ke pye yĩy kuasĩ ne, yĩhĩ sēnsye ne.
 Yĩñfua nkifaha kuasĩ pye te yĩy na. ⁴ Yãhãyĩñ
 yrompii wãlan̄ flɛ tãã, ke nanuẽ naa fla neñ syi
 yrompii pe tege naa n yaha kãntraha na. Le lai le
 u cɔɔ yigi, ke nwɔngbãñ wãtrũhũ n ga yer u cɔɔ
 yaha ye, koo ga u puee kaa, puee wii u ga see. ⁵ U
 cɔɔ n naa kicar see. U puee n kuã yir ga ta Yãhã
 yaha ye, ke nangbãñ niisayũhũ tãy. Woo puee kē
 u ga ba yĩnfara gbe kãntrefa bye na, fãngangbãñ
 ne. ⁶ U cɔɔ n fã ga tẽyãfũũ klo wo. Yãhã ba teele

laa gbihi yaha u kē ke fla na, u waha naa u yē digi yāã plii yīkuay gbeetāã nsoho wo.

⁷ Loo kur ye, naan taa n yir yāhāyīn wo. Yāhāyīn tēnlɛɛ yīnfua waa pe n yee Minsyel, woo ma suhu u tēnlɛɛ ne, pe n naan cɛr ke nwɔngbān ne ke sāndāpee ne. ⁸ Pe n yia ke nwɔngbān na, pe sāndāpee ne, ma pe kar kãã yāhāyīn wo. ⁹ Ke nwɔngbān n miy tege wāã. Koo kē nwoho gii ne ke pye faale wo, koo kē pe n yee sāndāpee yīnfua, pe maha ke yee Setane; koo kē ke driyēfa byɛ wlaŋ. Ke n miy tege wāã kãntraha na, ke sāndāpee byɛ ne.

¹⁰ Ta n luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīn na fānga ne, ma ra pye ma yee:

«Yagaa, syayahayale nɔ wa,

Yāhā fāngangbān ne, ke yīnfar ne;
te yīnfar wāã ke Yīndefua Crise kē.

Ye sē yāã, wo nampyeŋ- wāpee pāãfua
Setane miy tege yaha;

woo kē u naa pe wāpee pāã Yāhā yaha ye,
ke yai ke yīmper.

¹¹ Wo nampyeŋ- yia u na,

u Yāhā Mbapēnge ntān kāmāy na,
tesē Yāhā cīinde lii ne pe naa n pāã,
ma sya pe yrā kē ma ku.

¹² Loo ne yāhāyīn yai ke naa nuhu di,
tesē yii yāhāyīnfa ne.

Kāntrahafa, yii poo na, muhulangbānfa ne,
kayīhī ma ke n pai ye ye.

Ye sē yāã, u sāndāpee yīnfua tege ga ye kuɛ ye.
Tuu cā draha sē gboho u ye ye,
ncafūhū n u yigi.»

13 Ke nwɔngbãŋ ke yãã ke miy tege yaha kãntraha na, ke n u cɔɔ kar, cɔɔ wii u u naa kicar see. 14 Fle nkaasyir sīī raa n wãã u cɔɔ kē, u waha yir u ka le tēyãfũũ klo wo, u niisaha wo. Koo fla na, u ga naa u yē digi yãã dyε- tãã gblihi ne, ke nwɔngbãŋ saa maha waha nɔ u na ye. 15 Ke nwɔngbãŋ n langbãŋ gaa pur yi wãã ke yē wo, u cɔɔ kur kuε ye, ma ga u gbe tēr mii lafeŋ dyaŋ. 16 Kãntraha n u cɔɔ sya yaha, ma ke yē yār, ma ke lafeŋ loho byε le wãã tãŋ, loho gii ke nwɔngbãŋ ba pur yi ke yē wo. 17 Ke nwɔngbãŋ laam n sronŋ war u cɔɔ ne, ke n sya tēr ma ga naan cēr u cɔɔ pii na. Poo me pe Yãhã kãnde yār, ma maha le cīinde le yaha pe laam wo, cīinde lii Yesu le yar. 18 Loo kur ye, ke nwɔngbãŋ n yir yer muhulangbãŋ yē na.

13

Ke waygapyãhã wãŋ gii ke yi muhulangbãŋ wo

1 Loo kur ye, ta n waygapyãhã wãŋ gaa yãã, ke pye muhulangbãŋ wo, ma yi naa n pai. Ke pye yīhī sēnsye ne, yīy kuasīī ne. Yīŋfua nkifaha sēnsye pye ke yīhī na. Te yīy na myar raa pye, te ba yrūhũ yaha, myar rii te Yãhã tyεε. 2 Ke waygapyãhã wãŋ gii tē yãã, ke pye mii tyē dyaŋ. Ke tēr pye te ba jruhu fãnga ne, ke yē ne mii jar yē dyaŋ. Ke nwɔngbãŋ wãtrūhũ n ke fãngangbãŋ wãã ke kē, ke nangbãŋ niisaha ne, ma kãnde wãã ke kē ke naa kai- busãã pye. 3 Ke waygapyãhã wãŋ yīŋ neŋ gaa ba kuãy fãnga ne, mii ke ga ku. Ke kuãysaha fla n -sē jaa. Loo n kãntrahafa byε fe gbe, pe n sya nii n luhu ke ye.

⁴ Pe n nii ke nwɔngbãŋ sey. Ke ba yĩfar wãã ke waygapyãhã wãŋ kē, koo kē. Pe n maha nii ke waygapyãhã wãŋ sey ma yee: «Yoo syi ga waha nii ke waygapyãhã wãŋ dyaŋ? Yoo syi ga waha naan cer ke ne?»

⁵ Yē n wãã ke waygapyãhã wãŋ kē, ke n nii yatan kaplãŋ pãã, ma nii Yãhã tyehɛ. Fãnga n wãã ke kē, ke waha naa kai- pye yrey gbeesĩ wãy sĩ nsoho wo. ⁶ Ke n yē yãr ma Yãhã tyehɛ, ma ke miingbãŋ tyehɛ, ma ke niisaha tyehɛ, tesē pe yãhãyĩŋfa byɛ ne. ⁷ Pe n ke ta ke n waha naan miy Yãhã nawee- ne, ma pe yia. Pe n ke ta ke n yĩfar yãã nawee- ter byɛ na, kui byɛ nawee- ne, yor ter byɛ nawee- ne, kãntɾɛ byɛ nawee- ne. ⁸ Kãntrahafa byɛ ga ba naa ke sey. Ma gbe driyē fegbecãã na, poo kãntrahafa myar sē yrũhũ u cĩinde yrã yããfa saba wo ye. U Yãhã Mbapēnge saba kē, u Mbapēnge wii pe ba boo mpar draha wo.

⁹ Wii ma n traha u kai- ngĩ yĩntaha cã, u luhu yõ! ¹⁰ Wii ma pye u yai u napĩ- n u yigi, pe ga ba ufua yigi. Wii ma pye u yai pe u boo fãnga na, pe ga ba ufua boo fãnga na. Loo ne, koo kai- ngĩ wo, mpãy pe n tõr Yãhã nawee- ne, pe yai pe pe ya plãhã pe Yesu sron ta pe Yater.

Ke waygapyãhã wãŋ gii ke yi kãntraha wo

¹¹ Loo kur ye, ta n maha waygapyãhã wãŋ gaa yãã, ke yi kãntraha wo. Ke pye yĩhĩ syãŋ ne mbapēnge dyaŋ, ma naa n pãã mii ke nwɔngbãŋ wãtrũhũ dyaŋ. ¹² Ke naa ke waygapyãhã wãŋ wãcir yĩfar kangbãhã pye ke yĩnde na. Ke n kãntrahafa byɛ ta pe n ke waygapyãhã wãŋ wãcir sey, koo gii ke ba kuãy fãnga ne, ma ba jaa.

¹³ Ke naa kangbâhã pye ma sya naa n ta, naa n naa n yir yâhâyĩŋ na, ma tege naa n too kântraha na nawee- yĩnde na. ¹⁴ Ke naa kântrahafa wlaŋ koo syi, ke kangbâhã ne. Pe ba ke ta ke n waha naa ke pye ke waygapyâhã wãŋ wãcir yĩnde na. Ke n kântrahafa ta pe n ke waygapyâhã wãŋ wãcir yirfua gbihi ta, koo gii ke ba kuây yũntrũhũ ne, ma ba jaa, ma nii yrãŋ na. ¹⁵ Pe n ke ta ke n waha yrã tefay fua le ke waygapyâhã wãŋ wãcir yirfua na, ke nii n pãã. Nawee- mpây bye pe sã naa kãnkũy gbãã ke waygapyâhã wãŋ wãcir yirfua yaha ye ye, ke n ta pe n pe boo. ¹⁶ Pe kicar, pe wãle ne, pe nangbãm ne, pe nawãm ne, pe yãmpa ne, mpây ne pe wee yãmpa ye, ke n ta pe n puhu gbãã poo bye na, kãndigi koho na, kaa na wakui na. ¹⁷ Loo na, waa saha ngaa par ye, waa saha ngaa cãã troho ye, mii ke waygapyâhã wãŋ puhu wee u na ye. Ke puhu kã ke myaha ne, kaa na ke myaha limor.

¹⁸ Laantor wĩ ne nde: Wii ma pye kacãn ne, u ke waygapyâhã wãŋ limor cã. Ke limor ma wãceŋ waa myaha limor ne, koo kã yĩtãã gbeetãã, tesã kuay ne.

14

U Yãhã Mbapẽnge tesã mpây ne u sya yaha

¹ Ta n yee ndoo ga yãŋ, ma u Yãhã Mbapẽnge yãã ke yãŋ nge yĩŋ na pe n yee Syõ. Nawee-nyerkuay fle sãnsye syãm pye u ne. U Mbapẽnge myaha ma suhu u Mbapẽnge Tuhufua myaha ne, te ba yrũhũ pe wakuhi na. ² Ta n luhu yĩmbui laa ne, le yir yâhâyĩŋ na mii langbãy tẽŋ dyaŋ,

mii yāhāgbāã tēŋ dyaŋ. Yĩmbui lii tē luhu, le pye mii kornjongbāyfa dyaŋ pe te pēn. ³ Pe nabuar naa yaanfāŋ le ke Yāhā nangbāŋ niisayūhū yaha ye, te yrāŋ wān wāy tesyar yaha ye, te nanler ne. Waa sē pye u ga waha koo yaa cā mii pe nawee-nyerkuay fle sēnsye syām sē me ye, poo mpāy pe ba sya yaha kāntraha na. ⁴ Poo me mpāy ne, pe sē pe ya wluhu tyatyāhā wāpyeŋ kuε ye ye, ma kuee gbεgbε. U Mbapēnge ma n gaha teeli teeli, pe ma u ne. Nawee- byε wo, poo me nawee-mpāy ne pe cāã sya yaha Yāhā kē u Mbapēnge ne. ⁵ Kawar sē n yi pe yē wo ye. Wāpee laa wee pe na ye.

Yāhāyīŋ tēnlεε tãã Yāhā kasāhā wīi pãã

⁶ Ta n maha yāhāyīŋ tēnlεε waa yāã, u n yir yāhāyīŋ telai wo. Yāhā kapāyī lii wākuayāã wee le na ye, le pye u ye wāpãã wīi driyēfa ye, kāntrε byε nawee- ne, nawee- ter byε ne, yor ter byε nawee- ne, kui byε nawee- ne. ⁷ U naa le pãã fānga ne ma yee: «-Ye naa n fya Yāhā na, -ye naa ke miingbāŋ gboho! Ye sē yāã, ke kasāhā yale nɔ wa. Koo gii ke yāhāyīŋ tāhā, kāntraha ne, muhulangbāŋ ne, lor yisar ne, -ye naa ke sey!»

⁸ Yāhāyīŋ tēnlεε syāŋ wuhu waa ter n taha, ma nii n yee: «Le too, le kungbāy Babilon too, loo lii le kui byε nawee- ta pe n dye tyatyāhā wo, mii defīi wɔfa dyaŋ wāwɔyai wee pe na ye.»

⁹ Yāhāyīŋ tēnlεε tãã wuhu waa ter n taha mii na, ma nii le pãã fānga ne ma yee: «Wii u ke waygapyāhā wāŋ sey ke yirfua ne, ma maha ke puhu gbāã u wakui na, kaa na u koho na, ¹⁰ ufua -sē ga ba Yāhā ncafūhū defīi wɔ ke ncafūhū

sekui wo, ngaa ge saa le wlāhã woo defĩ nwo wo u n nii yaayaa ye. U ga naa fengbãn sya naa laam wo, maha naatarmiy ne ke wo, pe yāhāyīn tēnlēheyōm yaha ye, u Yāhā Mbapēnge ne. ¹¹ Mpāy pe ke waygapyāhã wān sey ke yirfua ne, tesē mpāy ne ke puhu gbãã pe na, pe fengbãn naawur n yir yalebye wāyeryāã wee ye. Wũũ saa pye yāã poo na kueekuee ye, ke yai ke yĩmper.»

¹² Loo ne, mpāy pe n tōr Yāhā nawee- ne, pe yai pe pe ya plāhã ke Yāhā kãnde katan wāyār ne, tesē pe Yesu wātan ne pe Yater.

¹³ Ta n luhu yĩmbui laa ne, le yir yāhāyīn na, ma ra pye ma yee: «Ma yai ma nde yrūhũ ma yee: Ma gbe yagaa na, mpāy pe n ku le Yesu kãnde wo, poo wĩ n tãy!» Yāhā Yrã bya n yee, āwã cĩnde ne, a loo na pe ga wũũ pe tēn ne, a pe kayūhũ ma ke n taha pe na.

Driyē wāsāhã yale

¹⁴ Ta n yee ndoo ga yān, ma yāhāsyōr raa yāã wāfir. Waa ba tege nii te yāhāsyōr na. U pye mii nawee dyañ. Yīnfua sãn nkifai laa pye u yīn na; yūnklūhũ gaa pye u koho wo, ke yē wātāy!

¹⁵ Yāhāyīn tēnlēhe waa n yi ke yāhāyīn Yāhā kangbān wo, ma pāã fānga ne wii ye u ba nii te yāhāsyōr na, ma u pye ma yee: «Yir, ma kãntrahafa pēn! Ma sē yāã, pe wĩ ma mii dir dyañ te gbeyale nɔ wa. Ma yūnklūhũ gbe, ma re dir wān kuāy!» ¹⁶ Wii u ba tege nii te yāhāsyōr na, u n u yūnklūhũ gbe kãntrahafa myaha na; kãntrahafa n gbe mii dir wān dyañ pe ne gbe.

¹⁷ Yāhāyīn tēnlēhe waa n maha yi ke Yāhā kangbān wo. Yūnklūhũ pye u bya ye, ke wātāy!

18 Yāhāyīn tēnlehe waa n maha yi ke Yāhā diŋ yisaha fla na. Naa fānga pye u ye. U n pāā fānga ne yāhāyīn tēnlehe wii ye yūnklūhūtāhā pye u ye, ma u pye ma yee: «Ma yūnklūhūtāhā gbe, ma kāntraha defī katyisan kuāy; ma sē yāā, kāntraha defī katyipiŋ nɔ wa wāgben na.» ¹⁹ U n u yūnklūhū gbe kāntrahafa myaha na, ma tēn tē pe na mii defī katyipiŋ dyaŋ tuu kuāy, ma miy le wāā tyahangbāŋ wo, pe pii pe n tāhā na. Yāhā ncafūhū tyahangbāŋ kē koo ne. ²⁰ Pe n pe kāntrahafa tāhā defī pii dyaŋ le klo kānkāy na. Ntōr n cāāŋ yi ga deydey, kilo kure gbeebua syi. Pe wācuhu ga waha nsyāŋ yigi ke yē tāy.

15

Yiafa yay

¹ Loo kur ye, ta n kayarngbāy laa yāā yāhāyīn na, fānga wīī! Le pye yāhāyīn tēnlehe kuasī; kayīhī kuasī wāpyeŋ fānga ba le soho pe koho wo. Koo kayīhī kuasī ngī kē ke ma kur kure wūhū. Koo ma kua, te Yāhā ncafūhū -sē kua.

² Loo kur ye, ta n ke yāhāyīn fla kāntraha yāā ke laha, ma nii yelyel sesantīhī dyaŋ, ma maha nii mii ke wlāhā naa ne. Mpāy pe ba ke waygapyāhā wāŋ yia, ma ke yirfua sye, ke myaha limɔr ne, ta n maha poo yāā. Pe ba yir yer ke kāntraha nge na, ke ma yelyel mii sesantīhī dyaŋ. Yāhā kornjuey pye pe ye koho wo. ³ Yaa gi u Yāhā tēntē Musa naa ke le, tesē u Yāhā Mbapēnge yaa ne, pe naa koo le ma yee:

«Yīŋfua Yāhā,

mboo wii taa ma tāŋ kai- bye fānga ne,

nkāy taa pye ke gbaha,
 ma maha laam wo nawee- kē.
 Kāntre bye nawee- Yīṅfua,
 ma sron kai- bye ne,
 ma maha ma cīnde!

⁴ Yīṅfua, yoo syi ma u saa fya
 ma miingbāṅ na ye?

Yoo syi ma u saa ma miingbāṅ gboho ye?
 Ma sē yāā, mboo ya kē ma kai- laha.

Kāntre bye nawee-

ga ba naa kānklyū gbāā ma yaha ye,
 kai- nkāy taa n pye nawee- na, pe cā ke
 sron.»

⁵ Loo kur ye, ta n yāhāyīṅ yāā ke yār, ma maha
 ke yāhāyīṅ Yāhā kangbāṅ yāā ke yār. Ke Yāhā
 niisaha ma koo laam wo. ⁶ Pe yāhāyīṅ tēnlēhe
 kuasī mpāy ke kayīhī kuasī ba le soho pe koho
 wo, pe n yi ke yāhāyīṅ Yāhā kangbāṅ wo. Pe
 kalen pye faafī, ma maha n yehe palpal. Pe ba
 sān sapaha pua pe ntray wo. ⁷ Te yrāṅ wān wāy
 resyar wāṅ neṅ gaa n Yāhā ncafūhū sān cāyīhī
 kuasī wāā pe yāhāyīṅ tēnlēhe kuasī kē, Yāhā gii
 ke ma yrāṅ yalebye, wākuyāā wee ke na ye.

⁸ Yāhā nayōr tesē ke fāngangbāṅ ne, too n
 ta naawur n ke yāhāyīṅ Yāhā kangbāṅ yī, waa
 saha dye ke wo mii pe yāhāyīṅ tēnlēhe sē ba ke
 kayīhīpee kuasī pye wa ye.

16

Yāhā ncafūhū cāyīhī kuasī

¹ Loo kur ye, ta n luhu yīmbui laa ne, le yir
 ke yāhāyīṅ Yāhā kangbāṅ laam wo fānga ne, ma
 pe yāhāyīṅ tēnlēhe kuasī pye ma yee: «Ye ka,

yaa ke Yāhā ncafūhū cāyīhī kuasīi woo kāntraha na!»

² U yāhāyīn tēnlēhe cir n ka, ma ga u cāyīi woo kāntraha na. Narpeer raa n yi nawee- na, te wāyaa! Poo me nawee- mpāy ne, ke waygapyāhā wān puhu pye pe na, pe n naa ke yirfua sey.

³ U yāhāyīn tēnlēhe syān wuhu n u cāyīi woo muhulangbān wo. Ke loho n nii mii nakugu ntōr dyaŋ. Yrān wān tii bye te pye ke muhulangbān wo, te bye n ku.

⁴ U yāhāyīn tēnlēhe tāā wuhu n u cāyīi woo lafey lor wo, tesē lor yisar bye ne. Te lor bye n nii ntōr. ⁵ Loo na, yāhāyīn tēnlēhe wii u ma lor bye yīn na, ta n luhu tuu yee: «Ma sroŋ, taa kasāhā nde ta le sroŋ, mboo wii taa ma Yāhā, ma maha pye le nii wa Yāhā, ma kai- bye laha. ⁶ Pe ma nawee- ntōr woo cīinde, ma suhu ma kaplān tōrfa bya ntōr ne. Yagaa, ma ntōr wāā pe kē pe wo. Le yai pe ne.» ⁷ Ta n luhu yīmbui laa ne, le yir ke Yāhā diŋ yisaha fla na ma yee: «Āwā, Yīnfua Yāhā, mboo wii taa ma kai- bye fānga ne, ma kasāhā ma cīinde, ma maha sroŋ!»

⁸ U yāhāyīn tēnlēhe resyar wuhu n u cāyīi woo yai na. Kānde n wāā yai kē ke nawee- suhu ke naa ne. ⁹ Karwrampihi gaa n nawee- suhu, pe n nii Yāhā miingbān tyehē, koo gi kayīhīpee ngīi wāpyeŋ fānga ma ke ye. Pe n maha sye, pe sē pe kapee- wāpyeŋ miy yaha ma Yāhā miingbān sey yē.

¹⁰ U yāhāyīn tēnlēhe bua wuhu n u cāyīi woo ke waygapyāhā wān nangbān niisaha na, wam mpāy syi n too tā ke waygapyāhā wān kāntraha na. Ke wāyaa n ta, nawee- n nii pe yīnkāhā nō.

11 Pe n Yāhā tyehε ke wāyaa wīi na, pe suplen wīi ne. Pe n maha sye, pe sē yi kãã pe kapee-wāpyen kãnde wo ye.

12 U yāhāyīn tēnlēhε kuay wuhu n u cāyīi woo lafengbān gaa na, pe n yee Yefrahate. Ke loho bye n waha kãã, ma tersaha yaha yīnfa mpāy kē pe n yi kãntraha yai darkue ye. 13 Loo kur ye, ta n sãndāpee tãã mpāy yãã mii ncasār dyan, ma nii n yi te ya wuhu na, nen ke nwongbān wātrūhū yē wo, nen ke waygapyāhā wān yē wo, nen u kawar Yāhā kaplān tōrfua yē wo. 14 Poo me sãndāpee mpāy ne pe yēgbãã wūhū pye. Poo sãndāpee tãã mii n gaha kãntraha yīnfa wãã, pe n ga te naan miy Yāhā na ke perngbān per na, Yāhā gii ke ma tãn kai- bye fānga ne. 15-16 Pe sãndāpee n pe kãntraha yīnfa wãã ta teelaa fla wo pe n yee yeberε yor wo Yarmajedō.

U Yīnfua Yesu yee: «Luhu, n ga pa yuhu wān syi dyan, waa saa yi le cān na ye. Wii u n kuee yrān na yalebye, u nayrε ne u kadye na, woo wīi n tãy, u saa ba yi naa n yār naploho ne, pe n u yãã fyar n u yigi ye.»

17 U yāhāyīn tēnlēhε kuasīi wuhu n u cāyīi woo wãã ncaha kue ye. Yīmbui laa n yir fānga ne ke yāhāyīn Yāhā kangbān wo, ke Yāhā nangbān niisayūhū fla wo ma yee: «Le kua yagaa.» 18 Yāhā n yehe tēhε yē gaa, yīmbuhu nkāy ne, yāhāgbãã tēn taa ne, kãntraha n yehe fānga ne. Ma gbe nawee wātāhā cãã na, ke syi kãntraha wāyehε nge syi sē yãã yãã ye, ke fānga ba gboho tεr. 19 Le kungbāy n la cεr flε tãã, kãntraha kui bye n yoho tãn. Le kungbāy lii pe n yee Babilon,

Yāhā sē faha le yaha ye. Ke n ta pe Babilonfa n ke defīī cāyīī wɔ, ke ncafūhūngbān defīī. ²⁰ Kāntrɛ rii syi langbāy te gbey le, te byɛ n plaha, yāy gɛ sē maha yāā nantān ye. ²¹ Sesantīhīngbāy taa n yir yāhāyīn na, ma ba too nawee- na. Pe nawee- n Yāhā tyɛɛ ke sesantīhīngbāy kapee- wīī na, le wīī nen wāndege pye mii yīnkuai gbengbeyīhī syān dyaŋ gblihi ne. Le kapee fānga ba gboho tɛr.

17

Le kungbāypihī lii le ma mii canaandile wān syi dyaŋ

¹ Pe yāhāyīn tēnlɛɛ kuasīī mpāy ke cāyīhī kuasīī ba le soho pe koho wo, poo nen waa n pa, maa ra pye ma yee: «Pa, ra n ma yar le kungbāypihī nde ga pēn mii syi dyaŋ, le kungbāypihī lii le fāā lafey buar tāy, loo lii le ma mii canaandile wān syi dyaŋ. ² Kāntraha yīnfa dye tyatyāhā wāpyeŋ wo le ne, kāntraha nawee- byɛ le tyatyāhā wɔ mii defīī wɔfa dyaŋ, wāwɔyai wee pe na ye.»

³ Yāhā Yrā Fānga n ra yigi, u yāhāyīn tēnlɛɛ n ra gbe ga tēyāfūū klo laa laam wo. Ta n ga cɔɔ waa yāā, tuu tege nii ke waygapyāhā wān gaa na wāyāhā, myar raa ne te yrūhū ke kadye na, Yāhā wātyɛɛ myar. Koo waygapyāhā wān nge pye yīy kuasīī ne, yīhī sēnsye ne.

⁴ U cɔɔ pye nangbān nayrɛ ne tuu ba le wāyār, sān wān ne u kadye na busāā, kāncrān nkāy ter ne nawūū sē ke dir yey ye. Sāncīī laa pye u koho wo, le ba yīī u tyatyāhā wor ne. ⁵ Myaha gaa ba yrūhū u wakui na ma yee Babilon, waa sē

ba ke yĩntaha cã yãã ye. Le ba yrũhũ ma yee: «Kungbãý nde pe n yee Babilon, canaandi n yi le wo, driyẽ kapee- ter bye ne.» ⁶ Yãhã nawee-busãã ntõr woo le kungbãý nde wo, tesẽ mpãy ntõr ne pe ba sron le Yesu kãnde wo. Ta n le kungbãý yãã mii le poo ntõr wo, pe n le yigi mii canaandile dyaŋ, tuu sēm wo pe n u yigi. Tẽ le yãã ke syi, le n yẽ gbãã ra na.

⁷ Loo na, u yãhãyĩŋ tẽnlehe n ta pye ma yee: «Nwa ta le n yẽ gbãã ma na? U cõõ tuu tege nii ke waygapyãhã wãŋ na, yĩy kuasĩ ne, yĩhĩ sēnsye ne, waa sē le yĩntaha cã yãã ye, n ga le tõr ma ye. ⁸ Ke waygapyãhã wãŋ nge raa yãã nge, ke pye faale na, ma ba nii ke wee nantãŋ ye. Ke -sē yai ke ba yi ke wuhungbãŋ wo, ke wĩ n kua ke kuãŋ ne. Ma gbe driyẽ wãtãhã na, driyẽfa mpãy pe myar sē yrũhũ u cĩnde yrã yããfa myar saba wo ye, pe ma ba ke waygapyãhã wãŋ yãã, le ga pe fe gbe, le sya yẽ gbãã pe na. Ke waygapyãhã wãŋ ke dur ba, ke sē pye la faale na, ma ba nii ke wee nantãŋ ye? ⁹ Kai- nkãy tẽ ga tõr ma ye, wii ma yee u ga ke war u yai u kacãn yãã, maha laantor ne. Te yĩy kuasĩ nde, yãý kuasĩ ne, le kungbãý le fãã yãý tii yĩŋ na, loo lii le ma mii canaandile wãŋ syi dyaŋ. Te yĩy kuasĩ nde, yĩŋfa kuasĩ maha me. ¹⁰ Yĩŋfa wãm bua too wa, nen ma yĩŋ na, u nen yĩnfãr yale sē nõ wa ye. Le ma ba nõ, u ga nii yĩŋ na yale laale ya. ¹¹ Ke waygapyãhã wãŋ gii ke pye faale na, ma ba nii ke wee nantãŋ ye, koo gẽ ma mii yĩnfua kuatãã wuhu dyaŋ, ma maha ma pe yĩŋfa kuasĩ mii dyaŋ. Ke wĩ ga ba kua ke kuãŋ ne.

¹² Ke yīhī sēnsye ngĩ raa yāã, yīŋfa sēnsye me, pe yīnfar yale sē nɔ wa ye: Pe ga ba yīnfar yāã, pe n nii yīŋ na ke waygapyāhā wāŋ ne yale laale ya. ¹³ Poo sēnsye mii, wĩ nen ya ne le ma pe bye laam wo: Pe pe fāŋga wāã le pe yīnfar ne, pe ke waygapyāhā wāŋ laam wĩ pye. ¹⁴ Pe ga ba naan miy u Yāhā Mbapēnge na, u Mbapēnge -sē ga pe yia, woo wii u ma yīŋfa bye Yīŋfua, ma maha ma fāŋgafa bye Fāŋgafua. U Mbapēnge ga ba yia pe na, woo, ma wāã le u nawee- ne. U nawee- mpāy pe naa n sron u kānde wo, pe n pe yāŋ yi, ma pe yee.»

¹⁵ U yāhāyīŋ tēnlehe n maha ra pye ma yee: «Lɔr rii taa yāã le kungbāy fla na, loo lii le ma mii canaandile dyaŋ, too lɔr nde, kui nawee-me, nabuar raa ne, kāntre nawee- ne, yor ter bye nawee- ne. ¹⁶ Le kungbāy nde, lii le ma mii canaandile dyaŋ, le wĩ ga ba fūhū ke yīhī sēnsye ngĩ ye raa yāã, koo ma suhu ke waygapyāhā wāŋ ne. Te ga ba loo canaandile nde wān bye yi kãã u ye, u n kuee wāwahale. Te ga ba u kar kaa, te u gber suhu kãã migimigi naa laam wo. ¹⁷ Ma sē yāã, lii le ma Yāhā laam wĩ, Yāhā loo le ke yīhī sēnsye laam wo, ke le pye. Ke bye ga ba yīmbuhu wāã le, ke ke yīnfar wāã le, ke te bye wāã ke waygapyāhā wāŋ kē, ke kai- nkāy bye n sya ba pye, kai- nkāy Yāhā ke yar yaha. ¹⁸ Canaandile wii taa -sē yāã nwo, le kungbāy ne, loo kungbāy lii le ma kántraha yīŋfa bye yīŋ na.»

18

Le kungbāypihi wātoo

¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīn tēnlēhē waa ter yāā, u yir yāhāyīn kue ye, ma tege ba. Fāngangbān pye u ye, u nayōr cāā- n kāntraha bye gbe tān. ² U n gbey fānga ne ma yee: «Le kungbāy Babilōn too, le too! Le nii yagaa sāndāpee niisaha, sāndāpee ter bye dyeniisaha; kānsyāpeer rii te wī sē yō ye, te ma koo fla na. ³ Ma sē yāā, le kungbāypihi le tyatyāhāpihi defī wāā kāntrē bye nawee- kē pe n wō. Kāntraha yīnfa dye tyatyāhā wāpyeŋ wo le ne, pe kāntraha cātrohofa n ngbān le nangbān wān flāhā tāy.»

⁴ Ta n maha luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīn na ma yee: «Ta nawee-, -ye yi kāā le klo wo, ye ma n ba wlāhā pe Babilōnfa ne pe kapee-wāpyeŋ wo, ke kayīhī n ba ye dye pe ne wācēŋ ye, kayīhī nkāy ke ga ba pe dye. ⁵ Ye sē yāā, pe kapee- wāpyeŋ taha ta ke ya na, ma sya ga nō yāhāyīn na. Yāhā sē maha faha pe pyerpeer yaha ye. ⁶ Pe ba naa nawee- pye mii, pe ga ba naa pe bya pye koo syi. Pe ba naa nkāy pye nawee- na, pe ga ke syi fle sī pye pe na. Pyerpeer cāyī lii pe ba wāā nawee- kē, too syi pyerpeer cāyīhī syān ga wāā pe kē. ⁷ Pe miingbān gii yāā, nangbān tii ne, ma naa nuhu di le na, koo syi wāfāy ga ta pe na, koo syi wram ne. Ye sē yāā, le kungbāy lii le ma mii canaandile dyaŋ, le laam ga ma yee, loo nii ke fla na yīnfasya dyaŋ, calangusya sē kē loo ne ye, loo saa maha wram cā yāā syisyi ye. ⁸ Loo ne, kayīhī nkāy ke ma ke le kungbāy nde sēŋ, ke bye ga dye per neŋ: Koo kē yampeer rii syi ne re n boo, wram ne, fāāngbān ne. Naa ga le suhu tān. Ye sē yāā, Yīnfua Yāhā gii ke ga le pēn, ke

ma fāngangbāŋ ne.»

⁹ Kāntraha yīnfa mpāy pe dye tyatyāhā wāpyeŋ wo le kungbāypihī ne, ma maha pye nangbān na le ne, pe ma ba le kungbāypihī wāsuhu naawur yāā, loo yale laam wo, pe ga le kungbāypihī mii wūn, pe sya naa yīntām yi. ¹⁰ Pe ga ba fya le kungbāypihifa fēn na, pe dey yēr; pe naa n yee: «Kapee laa syi! Kapee laa syi! Eh Babilōn, klo nde ba gboho, ma maha pye fānga ne! Yale laale ya nsoho wo, ma ma wāpēn yāā tāŋ!»

¹¹ Kāntraha cātrohōfa bye le mii wūn, ma sya yīntām yi, waa wee nantāŋ tuu ga naa pe wān par pe ye ye: ¹² Too ne sān ne, wargbe ne, kāncrāŋ nkāy ter ne nawūū sē ke dir yey ye; nangbān faha ter bye ne, katyiyōr ter rii ne te sē n yāā farfar ye, syenkāhā wāta wān ter bye ne, nangbān katyiyōr wān ne, deyē wān ne, ntēn wān ne, ntēmbayūhū wān ne; ¹³ tyūhū wān ter bye ne, lasekole wān ter bye ne, myer ne, wusuna ne, defī ne, sēm- ne, miy ne, bur sye ne, yar ne, mbaa ne, nsyāy ne, wootorngbāy ne, nawee- ge ne. ¹⁴ Pe ga ba naa n pāā pe kungbāypihifa ye pe yee: «Wān tii bye tee ba ke ta ye wān, te wī kua; ye wangbāy ma suhu ye nangbān wān ne, te bye wī kua ye ye, ye saa te yāā yāā nantāŋ ye!» ¹⁵ Cātrohōfa mpāy pe naa cāā troho le kungbāy nde wo, ma gbāŋ, pe ga ba fya le kungbāypihifa fēn na, pe dey yēr; pe ga ba naa pe mii wūn, pe naa yīntām yi, pe naa n yee: ¹⁶ «Kapee laa syi! Kapee laa syi! Faayūhū naa n yāā kungbāy nde wo, nangbān faha ne wāyār; sān wān pye,

kāncrāŋ nkāy ter ne nawũũ sē naa ke dir yey ye.
¹⁷ Yale laale ya nsoho wo, too nangbān wān nde
 bye wīi kua kãã, ngaa gɛ wee nantāŋ ye.»

Te salangbāy yīŋfa, ma suhu mpāy ne pe gbe
 ma n gaha yrāhā ye, pe salangbāy tēntēfa ne,
 mpāy ne pe pe yĕ digi ke muhulangbāŋ yīŋ na, pe
 bye ba dey yer. ¹⁸ Pe naa le kungbāyphihi wāsuhu
 naawur yāŋ, ma naa n tē ma yee: «Kungbāy nde
 syi ter sē pye yāã ye!» ¹⁹ Pe naa wram wīi pye,
 ma naa le mii wūn, ma naa yīntām yi, ma nii n
 tē ma yee: «Kapee, kapee le kungbāy dye! Mpāy
 bye pe ma salangbāy ne muhulangbāŋ yīŋ na,
 poo bye gbāŋ kungbāy nde wale wān flāhā tāy.
 Yale laale ya nsoho wo, too wale wān nde bye
 kua kãã, ngaa gɛ wee nantāŋ ye!»

²⁰ Yāhāyīŋfa yai pe naa nuhu di le kungbāyphihi
 wāsuhutāŋ wīi na! Yāhā wām, Yesu tēnlɛɛ ne,
 Yāhā kaplāŋ tōrfa ne, pe naa nuhu di! Ye sē yāã,
 kapee- nkāy le kungbāyphihifa pe naa n pye pe
 na, koo wīi ne Yāhā pe pēn.

²¹ Loo na, yāhāyīŋ tēnlɛɛ fāngafua waa n
 ntēmbangbāŋ gaa gbe, ke wāgboho tra dyaŋ,
 ma ke miy le wāã muhulangbāŋ wo ma yee:
 «Kungbāyphihi nde pe n yee Babilon, le ga ba miy
 tege wāã tāã ye fānga ne, ntēmbangbāŋ nge wāŋ
 syi dyaŋ, waa saa maha ke yāã yāã nantāŋ ye.
²² Waa saa maha kornjongbāyfa wāpēn mii luhu
 yāã nantāŋ le klo wo, yay lefa ne, fleŋ wuufa
 ne, tūūtūū wuufa ne ye. Waa saa maha koho tēn
 tēfua waa ter yāã yāã nantāŋ le wo, sege wāsege
 mii ne ye. ²³ Waa saa maha terbuhu cāã- yāã yāã
 nantāŋ le klo wo ye. Waa saa maha cafān yigifa

yĩmbuhu luhu yãã le klo wo ye. Ye sê yãã, loo klo nde cãtrohofa me, pe ba gbãŋ ma ter driyẽ wãm bye yaha. Tekãŋ wũhũ naa n pye le klo wo, ma naa nawee- plaha naa n le kãmpee wo. ²⁴ Ke Babilon laam wo, Yãhã kaplãŋ tõrfa ntõr yãã ke laam wo, Yãhã nawee- ntõr ne. Nawee- mpãy bye pe pe boo fãnga na kãntraha na, pe ntõr yãã le kungbãypihi wo. Loo ne le kungbãypihifa n pën.»

19

¹ Loo kur ye, ta n luhu nabuar raa yĩmbui ye yãhãyiŋ na, le naa n yee fãnga ne ma yee:

«Aleluya, -ye naa Yãhã sey!

Koo kê ke nawee- sya n yaha;

ke miingbãŋ gboho, fãngangbãŋ ma ke ye.

² Ke kasãhã ma cĩinde, ma maha sronj.

Ye sê yãã, le kungbãypihi lii le pye

canaandile dyaŋ,

ma naa nawee- klaha- le tyatyãhã ne,

Yãhã le pën.

Le bii Yãhã tëntê- boo; koo kê Yãhã n le pën.»

³ Le nabuar yĩmbui n maha yee: «Aleluya, -ye naa Yãhã sey! Wãkuayãã wee le kungbãypihi wãsuhu naawur na ye!»

⁴ Te nanler gbey tesê wãy tesyar, ma suhu te yrãŋ wãn wãy tesyar ne, te n kãnkľũy gbãã, ma Yãhã sey ke nangbãŋ niisayũhũ wo ma yee: «Amen, le nii ke syi! Aleluya, -ye naa Yãhã sey!»

U Yãhã Mbapẽnge tesê u cafuẽ ne

⁵ Yĩmbui laa n yir ke nangbãŋ niisayũhũ fla wo ma yee: «-Ye naa Yãhã sey, yii mpãy bye tee ma

ke tēntē-, mpāy ne pe nagboho ta ke na, pe wāle, pe kicar ne!»

⁶ Loo kur ye, ta n luhu nabuar raa yīmbui ne, mii langbāy tēŋ dyaŋ, maha yāhāgbāā tēŋ dyaŋ. Pe naa n yee:

«-Too naa Yāhā sey!

Ye sē yāā,

wo Yīŋfua Yāhā gii ke ma kai- bye fānga ne, ke ke yai ta ke n pa!

⁷ -Too naa nuhu di laantār ne, wo naa Yāhā miingbāŋ gboho!

Ye sē yāā, u Yāhā Mbapēnge nuhu yale nɔ wa, u nuhu tii te ma mii casyar nuhu dyaŋ, u cafuē n u ya gbihī ta wa.

⁸ Pe kānde wāā u cafuē kē u n nangbāŋ nayroho le, koo gii ke ma wāfī perper, teelee laa wee ke na ye, ma maha n yehe palpal.»

Le nangbāŋ faafī nde, Yāhā nawee- kasron kē le ne.

⁹ U yāhāyīŋ tēnlehe n ta pye ma yee, n le yrūhū, a mpāy pe yee u Mbapēnge casyar dir na, poo wī n tāy. U n maha yee, a Yāhā yē kaplāŋ kē cīnde.

¹⁰ Ta n too kānklūy na u yaha ye, ndoo ga u sey, u n sye ma ra pye ma yee: «Ma'a n le pye ye! Naa Yāhā koo sey! Yāhā tēntēle kē ra ne ma wāŋ syi dyaŋ, tesē ma Yesu kāndeyārwei mpāy ne pe ma cīnde lii ne Yesu Crise le yar. Loo maha ne kaplāŋ nkāy ne Yāhā Yrā ke le nawee laam wo, Yesu wī na.»

Yiafua wii u dugu nii nsyānfī na

¹¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīŋ yāā ke yār, nsyāŋ gaa n yi, wāfīī. Wii u ba dugu nii ke na, u myaha Kasronfua, maha Cīnɗefua. U nawee-wāsāhā ter sron, u naan miy kasron myaha ne. ¹² U yīmpɛ n yehe naa wāŋ syi. Yīŋfua nkifaha nkāy pye u yīŋ na. Myaha gaa pye ke ba yrūhū u na, waa sē ke cā mii woo ya sē kē ye. ¹³ Nayroho gii tuu ba le, ntōr teebehe pye ke na. U myaha kē: Yāhā Yē Yor. ¹⁴ Yāhāyīŋ seraasyi ndrey naa n taha u na. Pe seraasyi ba dugu nsyānfīī na, ma nangbāŋ nayre le wāfīī perper, teele laa wee te na ye. ¹⁵ Yūntrūhū gaa naa n yi u nsyānfīī dugufua yē wo fēnfēn. U ga ba kāntre bye nawee- gbā le ne. U ga ba nii pe yīŋ na fānga ne. Mii pe defīpii tāhā, ma pe yī tyahangbāŋ wo mii, u ga ba driyēfa tāhā koo syi Yāhā ncafūhūngbān tyahangbāŋ wo, Yāhā gii ke ma tāŋ kai- bye fānga ne. ¹⁶ Myaha gaa ba yrūhū u nayroho na, u troho ne, ma yee: «Fāngafa bye Fāngafua, maha yīŋfa bye Yīŋfua.»

¹⁷ Loo kur ye, ta n yāhāyīŋ tēnlehe waa yāā, tuu yir yer yai laam wo. Kānsyām mpāy bye pe naa n yir ncaha ye, u tēnlehe n tē fānga ne te ye ma yee: «-Ye ba yii wāā te Yāhā dingbān na! ¹⁸ -Ye ba yīŋfa nakur kar kaa, naanmiy yīŋfa nakur kar ne, pe fāngafa kar ne, te nsyāy kar ne, te nsyāy dugufa kar ne, nawee- bye kar ne: Yāmpa, mpāy ne pe wee yāmpa ye, pe wāle ma suhu pe kicar ne.»

¹⁹ Loo kur ye, ta n ke waygapyāhā wāŋ yāā, ma suhu kāntraha yīŋfa ne, pe seraasyi ndrey ne, pe pe ya wāā, ma ga naan miy u nsyānfīī dugufua na, woo tesē u seraasyi ndrey ne. ²⁰ Too

naan wāmiy na, pe n ke waygapyāhā wāŋ yigi, ma suhu u kawar Yāhā kaplāŋ tōrfua wii ne u naa kangbāhā pye ke waygapyāhā wāŋ myaha ne. Woo kē tuu ba nawee- wlaŋ koo kangbāhā ngĩ wāpyeŋ ne, pe n ke waygapyāhā wāŋ puhu gbāā, ma naa ke yirfua sey. Ke waygapyāhā wāŋ, ma suhu u kawar Yāhā kaplāŋ tōrfua ne, pe n pe miy le wāā yrāŋ ke naangbāŋ laam wo, maha naatarmiy ne ke wo. ²¹ Mpāy pe kuee, ke yūnrūhū n poo boo, yūnrūhū giī ke n yi u nsyāŋ dugufua yě wo. Pe kānsyām bye n pe nakur kar kaa yai.

20

Setane pua yigi yaha dye- yībua

¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīŋ tēnlēhe waa yāā, tuu yir yāhāyīŋ na, ma tege n pai. Ke wuhungbāŋ karndohopua pye u ye koho wo, tesē ntēn nam-ingbāŋ gaa ne. ² U n ke nwōngbāŋ wātrūhū yigi, koo kē ke faale nwoho ne, koo kē u sādāpee yīŋfua ne, koo kē Setane ne. U n ke pua yigi yaha dye- yībua. ³ U yāhāyīŋ tēnlēhe n ke miy le wāā ke wuhungbāŋ wo, ma ke yě gbāā tā u karndohopua ne, ma maha ke mar yigi. Loo na, ke nwōngbāŋ wātrūhū saha naa kāntre kui nawee- wlaŋ nantāŋ ye, ke dye- yībua n sya ba tā. Ke dye- yībua kur ye, ke yai ke ba yār yaha yalaale ya.

⁴ Ta n maha niisayōr raa yāā. Mpāy pe nii te na, fānga n wāā pe kē pe naa nawee- sāhā. Ta n maha mpāy yāā pe naa le Yesu cīinde pāā nawee-ye, tesē ke Yāhā kaplāŋ ne, pe n pe boo fānga

na loo wĩ na. Poo me, pe sē ba ke waygapyāhā wāŋ sey ke yirfua ne ye, pe ba sye, pe sē ke waygapyāhā wāŋ puhu gbāā pe wakuhu na pe klue ne ye. Poo n yir gbā wo, ma nii yrāŋ na, ma nii yīŋ na u Yāhā Yīndefua Crise ne dyε- yīibua.

⁵ Loo ne ke wāyir cir ne gbā wo. Ma yi kãā poo na, mpāy byε pe bii ku, pe saa dur ba yrāŋ na mii ke dyε- yīibua sē tā wa ye. ⁶ Mpāy pe koo wāyir cir nge yir gbā wo, poo wĩ n tãy. Poo saa ke tεhe syāŋ gbā ku ye. Pe ga ba nii tēntē- Yāhā ye, u Yāhā Yīndefua Crise bya ye. Pe ga ba nii u Crise ne kai- byε yīŋ na dyε- yīibua.

Setane wĩ kua u kuāŋ ne

⁷ Ke dyε- yīibua maa kua, Setane ga yi yaha ke wuhungbāŋ wo. ⁸ U ga yi ga u ga kãntre kui byε nawee- wlaŋ, poo me pe Gokefa tesē pe Magokefa ne. U ga pe wãā, pe n naan miy Yāhā na. Pe ga syar flā wāŋ syi, yē wee pe na ye. ⁹ Pe n kãntraha byε gbe tā, ma pe Yāhā nawee- gbey le, tesē le Yāhā kungbāy ne, loo lii le wĩ n tãy Yāhā ye. Naangbāŋ n yir yāhāyīŋ na, ma ba pe byε suhu boo. ¹⁰ Loo na, u sãndāpee yīŋfua wii u pe wlaŋ naa n le kãmpee- wo, woo n miy le wãā ke naangbāŋ laam wo, maha naatarmiy ne ke wo. Ke waygapyāhā wāŋ, tesē u kawar Yāhā kaplāŋ tōrfua ne, poo bii cãā miy le wa ke laam wo. Pe ga naa n fāy ke wo yalebyε, wākuayãā saa pye le na ye.

Te kur kus kasāhā

¹¹ Loo kur ye, ta n ke nangbāŋ niisayūhū yāā, ke pye wāngbāŋ, wāfigi. Wii u yai koo fla wānii ne, u ba tege nii ke wo. Kãntraha tesē yāhāyīŋ

ne, te wĩ n kua kãã te kuãŋ ne, waa sē maha te yãã yãã ye. ¹² Loo kur ye, mpãy pe ku wa, ta n pe yãã, pe yir yer ke nangbãŋ niisayũhũ yaha ye. Sabar raa n yâr. Saba waa ter n maha yâr, wii, cĩinde yrã yããfa myar yrũhũ le yaha u laam wo. Mpãy pe ku wa, pe wãle, pe kicar ne, kainkãy pe bii pye pe yrãŋ cãã na, ke bii yrũhũ le yaha te sabar wo. ¹³ Mpãy pe bii ku kuee loho wo, pe n yi te wo. U gbã yĩŋfua, tesē u nakur klo yĩŋfua ne, pe n pe nawee- bye yi wãã, mpãy pe bii ku wa. Pe bye n wãsãhã yãã, kainkãy wĩ na pe bii pye pe yrãŋ cãã na. ¹⁴ U gbã yĩŋfua, tesē u nakur klo yĩŋfua ne, pe n miy le wãã ke naangbãŋ laam wo, koo gii wãfegeyãã wee ke na ye. Koo kē ke tēhe syãŋ gbã wãku ne. ¹⁵ Mpãy pe myar sē yrũhũ le u cĩinde yrã yããfa saba wo ye, poo bye n miy le wãã ke naangbãŋ laam wo pe kuãŋ ne.

21

Ke yãhãyĩŋfãŋ tesē ke kãntrafãŋ ne

¹ Loo kur ye, ta n yãhãyĩŋfãŋ gaa yãã, kãntrafãŋ gaa ne. Ke faale yãhãyĩŋ, ke faale kãntraha ne, te wĩ ba kua kãã gbegbe, ngaa sē maha pye yãã ye. Muhulangbãŋ loho gaa ter sē maha pye yãã nantãŋ ye. ² Yãhã n ke kungbãy nɔ wãã, ke Yurusalemfãŋ, ke n yir yãhãyĩŋ na ma tege n pai. Ta n le kungbãy yãã, pe le gbihi mii cafuē dyaŋ pe u gbihi, ma n gaha u ne u puai wããsaha wo. ³ Ta n luhu yĩmbui laa ne, le yir fãnga ne ke nangbãŋ niisayũhũ fla na ma yee: «Le nde, Yãhã ke niisaha ta nawee- nsoho wo.

Ke ga ba nii pe ne, pe n -sē nii ke nawee-. Yāhā gε ga ba pye pe ne. ⁴ Ke ga ba pe yīntām byε tēn pe kē. Nawee- saa ba naa n ku nantāŋ ye, wram saa ba pye yāā ye, miiwūn ne ye, wāfāy gaa ter ne ye. Faale wūhū saa ba pye yāā nantāŋ ye.»

⁵ Loo na, wii u ba nii ke nangbāŋ niisayūhū wo, u n yee: «Yagaa, n ga kai- byε ta ke n nii kafūhū.» Loo kur ye, ta n luhu, a n ke kai- yrūhū, a ke pāā mii le ga pye koo syi. ⁶ Wii u ba nii ke nangbāŋ niisayūhū wo, u n maha yee: «Le kua! Ndoo kē ke Alefa tesē ke Womega ne. N pye kai- byε fegbesaha na, tesē ndoo kē n ga ba pye ke kuasaha na. Loho fāā ma pye wii na, n ga ba plege loho wāā u kē faa u n wo, plege loho gii ke cīinde yrā wāā nawee kē. ⁷ N ga ba loo kayīi nde wāā wii kē u yia, ma kuee yai tāŋ le Yāhā kānde wo. N ga ba nii Yāhā u ye, u n nii ra puee. ⁸ Ma -sē yee mpāy na, pe le Yāhā kānde wāyār wāfāy wīi sye, mpāy ne pe Yāhā wīi sye, mpāy ne pe plaha kāmpee- wo, naboofa ne, tyatyāhā pyefa ne, tekāŋfa ne, mpar wān tēŋfa ne, kawarfuafa byε ne, poo niisaha ga ba pye ke naangbāŋ laam wo, maha naatarmiy ne ke wo. Koo fla kē ke ma pe gbā tēε syāŋ wuhu fla.»

Le Yāhā kungbāyfuē nayōr

⁹ Pe yāhāyīŋ tēnleε kuasīi mpāy pe pye ke kur kue kayīhī cāyīhī kuasīi ne pe koho wo, poo nen waa n pa, maa ra pye ma yee: «Pa, ra n ba u Yāhā Mbapēnge cafuē yar ma na!» ¹⁰ U yāhāyīŋ tēnleε n ta gbe ga yānjruhu gaa yīŋ na, Yāhā Yrā Fāŋga ne. U n le Yāhā kungbāy Yurusalem yar ra na. Le ba yir yāhāyīŋ na Yāhā tāy, ma tege ba.

¹¹ Le naa n yehe palpal Yāhā nayōr ne. Le naa n yehe mii ntēmbayōr raa ter dyaŋ, pe n yee yaspe, kacān wee te dir na ye, ma nii yelyel sesantīhī dyaŋ. ¹² Le kungbāy ba gbey le ncahajruhu gaa ne, kapahayēr sēnsye syāŋ ne, yāhāyīŋ tēnlēhe sēnsye syām ne pe te kapahayēr sēŋ. Pe Yiisrefa faale wāle sēnsye syām myar ba yrūhū te kapahayēr na. ¹³ Kapahayēr tāā pye yāhāyīŋ kue ye, tāā ne yāhāyīŋ kāmaŋ kue ye, tāā ne yāhāyīŋ kāndigi kue ye, tāā ne yainde dyeter kue ye. ¹⁴ Le kungbāy ncaha ba fāā nii ntēmbangbāy sēnsye syāŋ. U Mbapēnge tēnlēhe sēnsye syām myar ba yrūhū te ntēmbangbāy na te ya wuhu na.

¹⁵ U yāhāyīŋ tēnlēhe wii u naa n pāā ra ne, sān kipua kāi laa pye u ye, lii tuu ga ta u le klo tān, te kapahayēr ne, ke ncaha ne. ¹⁶ Le klo wātyī pye le wāpaha dyaŋ. U tēnlēhe n le klo tān u kipua kāi ne, ma yāā le wātyī pye kilo naha yīisyāŋ. Le wātyī pye wāceŋ le wāpaha ne, le wājruhu ne. ¹⁷ U tēnlēhe n maha ke ncaha bya tān. Ke wājruhu pye koho wātān tehe gbeeresyar, tehe resyar ne, nawee wātān na. ¹⁸ Ke ncahajruhu ba fāā ntēmbayōr raa ne pe n yee yaspe. Le klo pye cīinde sān klo, ma naa n yehe palpal fānga ne. ¹⁹ Ntēmbangbāy rii ke ncaha ba fāā nii te na, te bye pye ntēmbayōr rii bye kacān wee te dir na ye. Ke ntēmbangbāŋ cir pye yaspe, koo faa wɔ. Ke syāŋ wuhu pye safir, koo wɔ yāhāyīŋ wāŋ syi dyaŋ. Ke tāā wuhu pye yagate, koo yrāhā mii gbargbarsyoho cīi dyaŋ. Ke resyar wuhu pye yemerote, koo wɔ nyēpēŋ wāŋ syi dyaŋ. ²⁰ Ke bua wuhu pye wōnise, koo pye mii yāhāyīŋ calele

dyaŋ. Ke kuay wuhu pye sahaduan, koo yrāhā ntōr dyaŋ. Ke kuasī wuhu pye kersole, koo pye sān dyaŋ. Ke kuatā wuhu pye gberile, koo ma nnan wāŋ. Ke kuaresyar wuhu pye topasi, koo ma sōr wāŋ syi dyaŋ. Ke sēnsye wuhu pye kersoprare, koo wɔ wam dyaŋ. Ke sēnsye nen wuhu pye yasani, koo pye bleble. Ke sēnsye syāŋ wuhu pye yametise, koo wɔ kikra wāŋ syi. ²¹ Te kapahayēr sēnsye syāŋ pye sāmuuyōm mpāy ter. Ke nanen bye pye sāmuuyōngbāŋ wāŋ neŋ. Le kungbāy kāmbehe pye cīinde sān, ma maha n yehe palpal fānga ne.

²² N sē Yāhā kangbāŋ yāā le kungbāy wo ye. Yīŋfua Yāhā gii ke ma tāŋ kai- bye fānga ne, koo kē ke ma le kungbāy wo, koo tesē u Yāhā Mbapēnge ne. ²³ Yai cāā- wīi wee le kungbāy na, yron cāā- ne ye. Yāhā nayōr cāā- le le kungbāy wo, tesē u Mbapēnge bya cāā- ma le wo. ²⁴ Kāntre bye nawee- ga ba naa n yār pe cāā- wo, kāntre yīŋfa ga ba naa Yāhā sey, pe pe nayōr wān gbe ba ke kē. ²⁵ Le kungbāy kapahayēr ga ba yār naa n yaha yai na. Yīmper ke sē wee yāā le kungbāy wo ye, te kapahayēr ga yār yaha yalebye. ²⁶ Pe ga pa kāntre kui bye kayōr ne, te nangbān wān ne, le kungbāy wo. ²⁷ Nawee- mpāy pe wee gbegbe ye, pe saa yāā dye le kungbāy wo ye, tesē ngii ngii ne ke wee gbegbe ye, tesē tyatyāhā pyefa ne, kawarfuafa ne. Mpāy pe myar yrūhū u Yāhā Mbapēnge cīinde yrā yāāfa saba wo, poo ya me pe ga ba dye le kungbāy wo.

22

¹ U yāhāyīŋ tēnlēhe n lafengbāŋ gaa yar ra na, ke loho cīinde yrā wāā nawee kē. Ke loho pye yelyel sesantīhī dyaŋ, ma naa n yi ke Yāhā nangbāŋ niisayūhū fla wo, u Yāhā Mbapēnge nangbāŋ niisayūhū fla ne. ² Ke loho naa n fā le kungbāy nanihi fla telai wo. Katyigi gii ke cīinde yrā wāā nawee kē, te syi ma ke lafengbāŋ ngbey sīi bye na. Ke n sa tēhe sēnsye syāŋ dye nen wo, yrey bye na. Ke wan yīnwer wāā kāntre bye nawee- kē. ³ Yoosēn saa pye nantāŋ le kungbāy nde wo ye. Yāhā nangbāŋ niisayūhū ga ba pye le wo, u Yāhā Mbapēnge nangbāŋ niisayūhū ne. Pe Yāhā tēntē- ga ba naa tēn tē Yāhā ye. ⁴ Pe ga ba Yāhā yīntaha yāā, ke myaha ga ba yrūhū pe wakuhu na. ⁵ Yīmper saa ba pye yāā nantāŋ ye, terbui cāā- wīi saa ba pye yāā pe na ye, yai cāā- wīi ne ye. Yīnfua Yāhā ga ba ke cāā- ta pe na. Pe ga ba nii yīŋ na yalebye, wākuayāā saa pye le na ye.

Yīnfua Yesu wāpaŋ

⁶ Loo kur ye, Yīnfua Yesu n ta pye ma yee: «Kaplāŋ ngīi ma cīinde, pe le pāā mii le ga nii ke syi. Yīnfua Yāhā gii ke n ta ke kaplāŋ tōrfa n pāā ke Yrā Fānga kāmāy na, ke ke yāhāyīŋ tēnlēhe lēhe wāā, u ba ke nawee- yar līi ne le ga dye yagaa. ⁷ N ga pa yagaa. Kai- ngīi ke ga dye yagaa, mpāy pe n luhu ke kayar kaplāŋ ngīi ye, poo wīi n tāy.»

⁸ Ndoos Nsān, n kai- ngīi yāā yīnde ne, ma ke luhu nditye ne. Tē ke yāā wa, ma ke luhu wa, ta n too kānklūy na, ndoo ga u yāhāyīŋ tēnlēhe

sey, wii tuu ke kai- yar ra na. ⁹ U n sye, ma ra pye ma yee: «Ma'a n le pye ye! Ta bya ma Yāhā tēntē waa ma wāŋ syi dyaŋ, mii ma nampyeŋ- pe Yāhā kaplāŋ tōrfa dyaŋ, tesē mpāy bye ne pe n luhu saba nwo kaplāŋ ye. Naa Yāhā koo ya sey!»

¹⁰ Yīŋfua Yesu n maha ta pye ma yee: «Kai- ngĩ ke ga dye yagaa, ta, nawee- bye n ke cā. Koo kē ke yrūhū le yaha saba nwo wo. Ma sē yāā, kai- ngĩ bye dyeyale gbe taha. ¹¹ Wii u sē sroŋ ye, u naa kaa taha u napeer na. Wii u sē laha ye, u naa kaa taha u pyerpeer na. Wii u n sroŋ, u naa kaa taha u wāsroŋ na. Wii u n laha, u naa kaa taha u wālaha na.

¹² N nwo, n ga pa yagaa. N ga pa dāān ne, n ba la klaha ye kē yii wuhu na, kai- nkāy bye wī na tee pye. ¹³ Ndoos kē ke Alefa tesē ke Womega ne. Ndoos kē n cāā pye, ndoos kē n ga pye kur kue ye. N pye kai- bye fegbesaha na, tesē ndoos kē n ga ba pye ke kuasaha na. ¹⁴ Mpāy pe laam ma mii nayre dyaŋ pe yee laha, poo wī n tāy. Pe ga ba kānde yāā pe dye le kungbāy wo, te kapahayēr ne, pe ba ke katyigi pua di, katyigi gii ke cīnde yrā wāā nawee- kē. ¹⁵ Mpāy pe ma kapeepyefa, poo ga kar wāā le Yāhā kungbāy nkur ye, poo tesē tekāŋfa ne, tesē tyatyāhā pyefa ne, mparyahafa ne, tesē kawarfuafa ter bye ne.

¹⁶ Ndoos Yesu, n ta yāhāyīŋ tēnlehe lehe wāā, u ga kai- ngĩ bye yar ra kāndeyārfa yawārfa na. Ndoos kē u Dawide nwoŋ kur waa. Ndoos kē u yīŋ yē yrompua ne, u n yehe palpāl.»

¹⁷ Le Yāhā Yrā tesē pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ne, pe ma mii u cafuē dyaŋ, pe n yee: «Yīŋfua Yesu, pa.» Wii ma kai- ngĩ luhu, u bya

yai u yee, a Yĩnfua Yesu u pa. Loho fãã ma wii yigi, u pa. Loho gii ke cĩinde yrã wãã nawee kě, wii ma pye ke wĩ na, u ga ke yãã faa.

U saba kuasaha

¹⁸ Kayar kaplãŋ nkãy ke ma saba nwo laam wo, mpãy pe ke yãã luhu, ndoo Nsãn, n ga nde pãã waha pe ye. Wii ma kapãn laa le taha koo kaplãŋ ngĩ na, Yãhã ga kayĩhĩ ngĩ bye le taha u wãpẽn na, kayĩhĩpee nkãy ke wĩ pãã saba nwo wo. ¹⁹ Wii ma maha kaa yi kãã saba nwo kayar kaplãŋ ngĩ na, Yãhã saa u katyipua lay wãã u kě ye, katyigi gii ke cĩinde yrã wãã nawee kě. Yãhã saa maha ufua ta u n dye le Yãhã kungbãy wo ye. Le Yãhã kungbãy wĩ pãã saba nwo wo, ke katyigi wĩ bya ne.

²⁰ Yĩnfua Yesu yee kai- ngĩ ma cĩinde, u yee woo ga pa yagaa.

«Amẽn, le nii ke syi! Pa, wo Yĩnfua Yesu!»

²¹ Wo Yĩnfua Yesu u u laantãr wĩ pye wo bye kě.

YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA
Karaboro, Eastern: YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA
New Testament

copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Eastern Karaboro

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

15120496-00e2-503a-8d40-2d7cfdc1ba5b